

VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 15

ZIMA 2000

V nejvyšším kempu na Západním žeburu Mount McKinley na Aljašce jsme prožili překrásný večer. Zapadající slunce zbarvilo ledové hory měkkým červeným nádechem. Když se schovalo za obzor, promítlo přímo před námi do dálky utíkající stín, stín nejvyšší severoamerické hory, na které jsme byli už jen jeden den cesty od vrcholu. Uprostřed nekonečného ledu a skal stál pouze jeden malý stan, kamarád a já. S dobrým pocitem a velkou nadějí jsme zalezli do spacáků a čekali na ráno. Květnová noc blízko polárního kruhu měla být krátká. Někdy kolem druhé hodiny se všechno změnilo. Vichřice lomcovala stanem, horu překryly mraky. Museli jsme se rozhodnout, zda vyrazíme i ve větru k vrcholu nebo sestoupíme. Nahoru zbývalo ještě tisíc dvě stě výškových metrů, z toho skoro kilometr po strmém žeburu. Vstávání jsme odložili na šestou hodinu. Situace se moc nezměnila, ale snad trochu méně foukalo. Při složitém oblékání a obouvání jsme vařili horké pití. Pára se hned

pokračování na straně 2

Z	Galerie, informační centrum a pension Veselý výlet	str. 3 - 4
D	Lesní hrádek Aichelburg	str. 5
	Krkonošský národní park	str. 6 - 7
A	Malá Úpa	str. 8 - 9
	Pec pod Sněžkou	str. 11 - 19
	SKI Pec	str. 16 - 17
R	Mapa východních Krkonoš	uprotřed
	Špindlerův Mlýn	str. 20 - 21
M	Oldřich Lábek	str. 23
	Doporučujeme osvědčené služby	str. 10, 24 - 25
A	Servis pro boudaře	str. 26
	Fotoalbum	str. 27

ochranná známka

Vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi

Jazyková úprava: Věra Pokorná

Grafická úprava a ilustrace: Daniela Jandová,

Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda

Fotografie na titulní straně: Karel Hník

Fotografie: Hans Bönsch, Karel Hník, Jaroslav Holeček, Pavel Klimeš, A. Lehmann, Anton Meissner, Pavel Štecha, Wenzel Lahmer a archiv vydavatelů

Mapa: Zdeněk Petira

Sazba: Oldřich M. Šlegr, OFSET Úpice, tel. (0439) 881 171

Tisk: Progestisk, Hradec Králové, (049) 5410061

Překlad do angličtiny: Josef Havlíček, Bernie Higgins

Překlad do němčiny: Hans-J. Warsaw

Překlad do polštiny: Andrzej Magala

Reklamní agenda: Lenka Klimešová (0439) 874 221

Uzávěrka tohoto vydání: 1. 12. 1999

Patnácté číslo sezónních novin Veselý výlet vychází v celkovém nákladu 55.000 kusů výtisků, z toho 23.000 kusů v české a 32.000 kusů v německé verzi. České vydání je rozšířeno o anglické a polské resumé.

Noviny rozšiřuje Informační centrum Veselý výlet v Temném Dole v Horním Maršově, dále je k dostání na veřejných parkovištích v Janských Lázních, Malé Úpě, Velké Úpě a Peci pod Sněžkou, v cestovních a informačních kancelářích, ve vybraných prodejnách, pensíonkách, zařízeních Správy KRNP apod.

VESELÝ VÝLET JE PRO VÁS ZDARMA.

Máte-li zájem o zaslání letního vydání Veselého výletu (16/2000) poštou domů, pošlete nám spolu s vaší adresou 40 Kč, jste-li z České republiky, a 190 Kč, jste-li cizinci, nebo si noviny objednejte osobně v Informačním centru Veselý výlet v Temném Dole. Tato částka kryje náklady spojené s administrativou poštovní distribuce.

Veškerá autorská práva vyhražena !

**Adresa redakce: Veselý výlet
Temný Důl 46, 542 26 Horní Maršov
tel., fax (0439) 874 298, fax 874 221
e-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz**

Veselý výlet vyšel díky pochopení zastupitelstev měst a obcí Pec pod Sněžkou, Malá Úpa, Špindlerův Mlýn, vedení Správy Krkonošského národního parku ve Vrchlabí a dobré vůli výše uvedených spolupracovníků.

Před lety, po dlouhé a úmorné pouti mezi kavkazskými štíty a ledovci, po kamenitých svazích a hřebenech, jsme se svými druhy usedli okolo ohně a ukončili namáhavou a nebezpečnou túru se slovy: „To byl ale veselý výlet!“. Poněkud trpké rčení veselý výlet nás pak provázelo nejen na dalších cestách za dobrodružstvím a exotikou vzdálených velehor, krajů a měst, ale i doma při procházkách s rodinou, na obyčejných vandrech kousek za humna, nebo při návštěvách míst důvěrně známých. Ona průpovídka poprvé vyřčená na Kavkaze ztratila svou hořkou přchuť a stala se znamením pro ryzí a neopakovatelný zážitek, pro navázání kontaktu, povýšila na označení cesty, která má pro poutníka smysl a přitom je i plná poesie.

dokončení ze strany 1

srážela na jinovatku a led, ve stanu bylo 28 pod nulou. Venku mě obklopila bílá tma. Cítil jsem beznaděj a po krásném předchozím dni trochu i vztek na nepřízeň osudu. Najednou se na zlomek vteřiny mraky roztrhly a já zahlédl kus modré oblohy. Máme šanci, blesko mně hlavou. Nahoře je jasno. Kamarád nechtěl věřit a musel jsem ho k výstupu trochu přemlouvat. Vyšli jsme až o půl desáté. V mlze a vichřici jsme dorazili na konec skal a hledali správný průchod závěrem Západního žebra. Po dalších dvou hodinách jsme konečně přelezli poslední strmý výšvih a dosáhli Západního hřebene s příznivějším sklonem. Tudy vede normálka, ale my tušili, že dnes budeme jediní, kdo se k vrcholu vydal. Výhodu příznivějšího terénu zmenšoval silný ledový vítr fíčící přes vrcholové pláne. Teploměr zavěšený na zipu péřové bundy ukazoval mínus 45 stupňů Celsia. Zamrzaly mi brýle. Navlékl jsem si poslední trumf, rukavice z kočíků kožešiny. Mraky se roztrhly a my spatřili osluněný vrchol. Kvůli větru jsme chvílemi lezli po kolenou, ale i tak postupovali dost rychle. Na domnělém vrcholu se ukázalo, že před námi je další a pak další a další. V 15.45, 23. května 1991 jsme konečně stanuli na nejvyšším bodě Severní Ameriky. Ve vteřince dojetí jsme se objali. Pocítil jsem velkou radost nejen z výstupu. Uvědomil jsem si výjimečnost toho okamžiku v mém životě. Došel jsem až sem, abych poznal, že jsem svobodný člověk.

Komunistický režim nás svazoval v tisíci věcech. My s toulavou duší jsme těžce nesli i to, že nám samozvanci uzavřeli většinu míst na Planetě. I proto nás pohltila Sametová revoluce. Není divu, že potom náš první větší čundr směřoval do Severní Ameriky. Od klukovských let jsme snili o krásné přírodě a toužili poznat zdejší svět. To jsem netušil, že během pěti měsíců putování tu dozraje myšlenka vydávat v Krkonoších sezónní noviny s programem pro hosty a otevřít pro ně informační centrum.

Na vrcholu jsme se nezdrželi dlouho. Sundal jsem dvojce rukavice a jen ve vlněných prstících z pod bundy vylovil fotoaparát a vyfotil spolezce. Než on vyfotil mě, zašátral jsem v kapsách. Konečně jsem to našel. Malou placku, na níž se usmívá Václav Havel – symbol naší právě nabyté svobody. Kamarád nás vyfotil, další snímky už nevznikly. Fotoaparát zamrzl. Byl nejvyšší čas vydat se na cestu zpět, zpět k lidem.

23. května 1991 s V. H. na vrcholu Mt. McKinley.

VÁCLAV HAVEL – SYMBOL SVOBODY

Výstava fotografií v galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou

Námět pro první výstavu v nově otevřené galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou zrál dlouho a ve dvou úrovních. V první je úcta k Václavu Havlovi, protože si pana prezidenta vážíme jako největší osobnosti na české, nejen politické, scéně v posledním čtvrtstoletí. Zároveň se chceme politickým tématem první výstavy přihlásit k demokratickým změnám, které se v České republice staly. Jistě nás mnoho věcí neuspokojuje i pobuřuje, ale postoje Václava Havla jsou nám i po deseti letech jeho působení v čele státu nejbližší. Další pravidelně obměňované autorské výstavy v galerii Veselý výlet už budou více spojeny s Krkonoši, s cestováním po světě a výtvarným viděním světa.

Druhým důvodem první výstavy je přátelství se třemi fotografy, kteří shodou okolností vytvořili vůbec nejlepší soubory fotografií z různých období života Václava Havla.

Bohdan Holomíček fotografuje Václava Havla dvacet pět let. Poprvé přišel na Hradeček čtvrtého května 1974. Bohdan se nezaměřil na fotografování přítele a později prezidenta Václava Havla. Stejně bohatě fotografuje stovky dalších zajímavých i obyčejných lidí. Na výstavu vybral snímky od první návštěvy u Havlů v roce 1974 až do revoluce v roce 1989. Jen pro zajímavost, Hradeček, nyní občasné, tehdy trvalé sídlo disidenta Havla je od galerie Veselý výlet vzdálené necelých dvacet kilometrů.

Když jsme Bohdana Holomíčka požádali o fotografie do katalogu k výstavě, nechal nás vybrat. Položil na stůl asi stovku dosud nepublikovaných a nevystavovaných záběrů a pozoroval, jak se trápíme těžkým výběrem. Při poslední návštěvě Václava Havla u Holomíčků jsme za Veselý výlet pana prezidenta na výstavu osobně pozvali.

Pavel Štecha je autorem slavného snímku oceněného i cenou World Press Photo 1992, na kterém Václav Havel naslouchá u gotického obrazu Mistra Theodorika šepotu do ucha svatého Matouše. Pavel Štecha patří mezi nejuznávanější české fotografe a je zároveň vysokoškolským pedagogem. Několik let učil fotografii na FAMU a v roce 1994 založil ateliér fotografie na Vysoké škole umělecko průmyslové v Praze, kde učí dodnes. Nejbližší je mu fotografování lidí, ale respekt získal i perfektními záběry architektury. Na výstavě se prezentuje fotografiemi Václava Havla v průběhu Sametové revoluce v listopadu a v prosinci 1989.

Pavel je váženým přítelem Veselého výletu nejen proto, že je napůl obyvatelem Krkonoš. V Suchém Dole nad Horním Maršovem má chalupu a při jeho zdejších pobytech hledáme na bžkách nebo horském kole spolu také náměty pro trasy Veselého výletu. Dokonce se s námi vydal i na jednu zámořskou pouť, při které jsme projeli Mexiko od severu až po nejjižnější Chiapas.

Tomki Němec byl osobním fotografem Václava Havla v prvních čtyřech letech jeho působení ve funkci prezidenta. Byl u důležitých okamžiků přerodu naší země, ale také u situací, které byly nové i pro člověka Václava Havla. Za řadu jedinečných snímků vděčí počátečním volným podmínkám, kdy kolem hlavy státu ještě neplatila přesná pravidla protokolu samozřejmě pro fotografe v demokratických státech světa. Plně toho dokázal využít.

Vybrané fotografie, povídání o autorech i o tom, jak fotografovali Václava Havla najdete v katalogu, který galerie Veselý výlet v Peci pod Sněžkou ke své první výstavě vydala. Výstava je otevřená denně od otevření galerie až do Velikonoc 2000 ve stejném čase jako informační centrum.

Na hlavní ulici v centru Pece pod Sněžkou při cestě k lyžařskému areálu dokončujeme nový dřevěný dům Veselý výlet. Uspějeme-li při kolaudaci, otevřeme ho pro vás v posledním lednovém týdnu, aby v hlavní části zimní sezóny proběhl zkušební provoz. Do léta naplníme celý naplánovaný program moderního informačního centra s doprovodnými službami.

Tesařská technologie roubených trámů v přízemí a hrázdná konstrukce vyšších pater připomíná dům, který v těchto místech stál v letech 1911 až 1980. Vše ostatní je moderní a výrazem i provedením odpovídá době, ve které dům vznikl. Architektonickou studii pro nás vypracoval a průběh stavby konzultoval architekt Jiří Hůrka s kolegy z ateliéru Dům a Město. Prováděcí projekt a stavbu dřevěného domu jsme za dva a půl roku zvládli sami s naší stavební firmou.

Informační centrum jsme umístili v největší místnosti se čtyřmi jedenáctimetrovými sloupy z krkonošských smrků. Ručně je do osmibokého tvaru otesal Petr K. Růžička, který také navrhl a řídil většinu tesařských prací. Veselý výlet provozuje informační centrum už od roku 1992. První dva roky jsme působili v Peci pod Sněžkou, pak jsme se přestěhovali do Temného Dolu. Nyní budeme provozovat obě střediska. I tady v Peci nabízíme hostům kromě mluvených informací všechny dostupné materiály o Krkonoších a Podkrkonoší, hlavně mapy a atlasy, knihy, průvodce, pohlednice, videokazety s různými pořady o Krkonoších ve čtyřech jazycích.

Suvenýry a dárky z Krkonoš doplňují nabídku informačního centra. Koupíte tu drobné obrázky, fotografie a oblíbené figurky Krakonoše ze dřeva, keramiky, skla, cínu, papíru a loutky z textilu.

Ubytování vám zprostředkujeme přednostně v Peci, hřebenové části Černého Dolu a ve Velké Úpě, když se u nás v infocentru v Peci pod Sněžkou zastavíte osobně nebo pošlete nutné údaje (počet osob, termín a požadovaný rozsah služby) poštou, faxem, elektronickou poštou nebo nám zatelefonujete. Omlouváme se, že neposíláme přehledy všech ubytovatelů, takový materiál nemáme.

Galerii pro autorské výstavy jsme umístili snad v nejhezčím prostoru v domě, do prvního patra pod otevřený krov. Nezakryté části konstrukce přecházející do prosvětlovací věže, nechávají vyniknout tesařskou práci a připomínají, že celá nosná konstrukce stavby je jenom dřevěná, spojená bez užití jediného kovového prvku. Neočekáváme, že by prodejní výstavy byly přínosem do provozního rozpočtu, jen doufáme, že někomu udělají vystavená díla radost. Přiznáváme, že jsme galerii do domu začlenili i pro vlastní potěšení. Na první polovinu léta připravujeme druhou výstavu s obrazy našeho kamaráda, milého člověka a výtvarníka Milana Hencla z Náchoda.

Směnárna doplňuje širokou škálu služeb Veselého výletu. Za srovnatelné podmínky jako v ostatních směnárnách v údolí vám vyměníme valuty, cestovní šeky a připravujeme i výběr a platbu zboží přes platební karty. Směnárna finančně podporuje bezplatné poskytování turistických informací a provoz galerie.

Samostatný obchod Veselý výlet v levé části domu vám nabízí dárky a autorské předměty, které nejsou nutně spojené s regionem Krkonoš. Určitě si vyberete dárek z keramiky, různě provedené šperky, dřevěné hračky, autorské oblečení – svetry, šaty, sukně, roláky z kolekce návrhářky Hany Tomáškové, veselé barevné hučky, vesty, vaky a batohy z dílny výtvarnice Zuzany Krajčovičové, kožené módní doplňky a jiné drobnosti.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, PSČ 542 21, tel., fax: (0439) 796 130, e-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz, otevřeno je (od konce ledna 2000) denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvíte se i německy a anglicky. www.veselyvylet.cz

VESELÝ VÝLET TEMNÝ DŮL

I po zahájení provozu informačního centra Veselý výlet v Peci pod Sněžkou zůstane celý rozsah služeb ve Veselém výletu v Temném Dole zachován. Renovovaný historický dům snadno najdete u silnice mezi Horním Maršovem, Pecí pod Sněžkou a Malou Úpou. Poradíme vám s programem, navrhne tury nebo výlety v Krkonoších i širším okolí. Prodáváme všechny důležité i zajímavé krkonošské mapy, průvodce v několika jazycích, české i německé knížky, pohlednice se známky, mapy a automapy Polska, Podkrkonoší, Adršpachu i jednotlivých krkonošských měst a obcí.

Zprostředkovat ubytování v některém hotelu, pensionu i privátu východních Krkonoš, přednostně v oblasti Horního Maršova, Malé a Velké Úpy, Janských Lázní, Albeřic a Lysečín, vám můžeme přímo v infocentru, nebo když nám napíšete, zatelefonujete, zafaxujete nebo nejlépe pošlete e-mail. Abychom vám mohli vyhovět, potřebujeme nutně znát termín, počet osob, požadovaný standard, stravování a vaši adresu i telefon. Máme aktuální přehled o volných místech, proto se vám budeme snažit pomoci i na poslední chvíli. Pro rychlé vyřízení doporučujeme užití internetu.

Galerie doplňuje informační centrum a dotváří příjemné prostředí. Vystavujeme a prodáváme fotografie, kresby, malby, grafiku našich přátel, profesionálních i amatérských výtvarníků. Dárek či památku z Krkonoš si vyberete i z autorské a užtkové keramiky, šperků, ze sbírkových kamenů, kovových předmětů a velkého výběru dřevěných hraček. Prodáváme i dobové snímky Krkonoš, můžete si objednat adjus-

tovanou reprodukci staré fotografie konkrétního domu či lokality.

Směnárna je otevřená ve stejném čase jako informační centrum.

Pension, který využívá větší část historického domu, vychází z celkové koncepce Veselého výletu. Je místem klidu, pohody a poznání místního kraje. Zajímavé architektonické řešení interiéru doplňuje autorský a historický nábytek. Pro potěšení i poučení na chodbách i pokojích najdete obrazy, fotografie, mapy, dobové předměty z Krkonoš i našich veselých výletů do hor celého světa.

Z praktických informací zbývá dodat, že pokoje rodinného pensionu Veselý výlet jsou vybaveny sprchou a toaletou, radiem, v apartmá je navíc malý kuchyňský kout. Větší kuchyňka je k dispozici všem hostům. Podáváme bohatou snídani. Auta parkují přímo před domem. Jen 50 metrů od pensionu je restaurace Temný Důl s výběrem jídel i točeným pivem. Za pensionem začíná Krkonošský národní park s širokou možností zimních a letních aktivit.

Pension Veselý výlet**, Horní Maršov, Temný Důl čp. 46, PSČ 542 26, nabízí ubytování se snídaní ve dvou a třílůžkových pokojích i apartmá, telefonická rezervace na tel., fax (0439) 874 298, denně od 8.30 do 17.45. Fax (0439) 874 221.

E-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz. Další informace o ubytování v pensionu vám pošleme na požádání poštou nebo je najdete na www.veselyvylet.cz. Domluvíte se i německy a anglicky.

PENSION – RESTAURANT LÍPA

Že už jste přijeli do Horního Maršova poznáte snadno podle vysoké věže novogotického kostela, která vám jakoby vstoupí do cesty. V tom okamžiku míjíte jednu z nejlepších zdejších služeb, pension Lípa, který stojí vpravo pod silnicí. Toto místo bylo kdysi skutečnou bránou do východních Krkonoš, protože se právě tady vybíralo mýtné. Každý forman se zbožím, každý kočár s hosty musel zaplatit za použití horské silnice. Jedno z největších maršovských povoznictví bývalo v domě, o kterém mluvíme. Ovšem malý zděný domek současní majitelé pečlivě přestavěli. Ustájené koně a zaparkované vozy a kočáry pana Friese pamatují jen starší pamětníci.

Pension otevřeli v roce 1994 Helena Švihálková a Václav Krych. Pojmenovali ho podle stoleté lípy na spodním dvoře, kde je celoroční parkoviště aut hostů. Pension nabízí ubytování se stravováním v apartmánech, které mají obývací pokoj se dvěma lůžky, stejně velkou ložnici a koupelnu se sprchou a toaletou. K vybavení pokoje patří i kabelová televize. Maximální kapacita pensionu je 28 lůžek. Tomu odpovídá i restaurace v přízemí, kde mají přednost ubytovaní hosté. Na jídelním lístku najdete minutková jídla včetně čerstvých ryb a krkonošských specialit. Letní posezení v zahradní restauraci obohacují jídla připravovaná na grilu, objednat si můžete i pečení selátka. Pivo si vyberete ze dvou nejznámějších českých značek Plzně a Budvaru. Zvláštností restaurace Lípa je velké terárium s tři a půl metru dlouhou krajtou tmavou. Sami se přesvědčíte, že devět let starý a dvacet kilogramů těžký had škrtič je vcelku milým a určitě tichým společníkem.

Pension Lípa nepřehlédnete ani v noci, protože nápisy i celý dům jsou dobře osvětleny. Je vhodným místem pro rodinné pobyty. Jen kousek odtud je cvičná louka s provázkovým vlekem Dášenska. Pro ubytované hosty je připravena sauna. V létě odtud z okraje Horního Maršova vychází trasa Aichelburg, která vás zavede přes stejnojmenný lesní hrádek na nejpůvabnější místa Temného Dolu a Velké Úpy s cílem na mléčné farmě Sosna.

Pension – restaurant Lípa, Horní Maršov čp. 133, PSČ 542 26, majitel Helena Švihálková a Václav Krych, tel., fax: (0439) 874 211, ubytování se stravováním v apartmánech se sprchou a WC, kabelová TV. Restaurace je otevřená v hlavní sezóně i pro neubytované hosty od 11 do 22 hodin. Parkoviště je přímo u domu, domluvíte se i německy.

Asi od června 2000 bude lesní hrádek přístupný veřejnosti. Klíče si budete moci vypůjčit stejně jako před sto třiceti lety v galerii Veselý výlet v Temném Dole. Tehdy tu však nebyla galerie, ale vyhlášený hostinec. Podrobnosti o vycházkové trase Aichelburg najdete v příštím vydání Veselého výletu.

Chovatel tetřevů Gustav Hofmann v rozhovoru s Johansonem (foto Jaroslav Holeček).

JAK SE TETŘEVI LOVILI

Při hraničních sporech o Sedmidolův v 16. století mezi majiteli panství na české straně hor a slezským hrabětem Schaffgotschem, byl uváděn jako hlavní důvod vyhroceného nepřátelství boj o loviště medvědů, jelenů a tetřevů. V pozdějších stoletích, kdy byli medvědi nenávrtně vyhubeni, vrchnost hodnotila kvalitu revírů kromě stavu lesa také podle zazvěření. Nejsledovanější byla jelení zvěř v podzimní lovecké sezóně a hned potom na jaře lovy "velkých kohoutů", jak se můžeme dočíst v záznamech o tetřevích. Všechny ostatní lovené druhy včetně srnčí zvěře byly méně důležité. Skoro politický význam tetřeva hlušce tkví nejen v krásě plachého ptáka, ale v až rituálním způsobu jeho lovu. V Krkonoších bývala tetřeví sezóna po roztátí sněhu v druhé polovině května. Na rozdíl od menšího tetřívka nežijí tetřevi trvale nad horní hranicí lesa, ale vyhledávají rozsáhlé komplexy lesů. Po celý rok bylo těžké kohouty spatřit, teprve při jarním toku, jak se námluvám říká, se stávali zranitelnými. Večer lovci chodili na zábrk, tedy poslouchat ve kterém místě ptáci hlučně zahradují. Na samotný lov se vydávali ve dvě, tři hodiny ráno, aby byli na tokaništi ještě před rozedněním. V tetřevím toku se rozlišují čtyři fáze – klepání (jako dva klacky o sebe), zrychlený trylek, vylousknutí (jako odzátkování lahve) a konečně broušení, na které lovec čeká. Tři až čtyři sekundy zůstává kohout hluchý a snad i slepý a lovec může přiskočit blíž. Potom počká na závěr další sloky tetřevího zpěvu lásky, až postupně přiskáče na dostřel. Snad právě tato hra lákala mnoho generací lovců, že snášeli chlad, často pozdní snění, časné vstávání a výstupy do nejdlejších míst hor. O výsledcích lovů se můžeme dočíst v denících loveckých chat. Známa tokaniště bývala na Černé a Světlé hoře, k nim se vycházelo z lovecké chaty Emma. Do zdejšího revíru přicházeli na lov tetřevů přátelé a hosté majitelů panství a tak v knize nalezneme známá jména šlechtických rodů jako Schwarzenberg, Nostitz, Harrach, Hohenlohe, Buquoy, Lobkowitz, Thun i příbuzní domácích Czerninů. Dochované záznamy jsou většinou stručné:

25. duben 1911, s hajným Braunem na tokaniště v Černém lese. Skvělý večer. Přiletěli čtyři kohouti a snad ještě pátý. Jeden začal tokat. Po čtvrtém vylousknutí nevydržel jsem již v úkrytu a přiskočil jsem. Protože mě však dopřál už jen pět dalších vylousknutí, zůstalo mě počínání marné. Josef Nostitz

22. května 1922 přišli jsme nahoru poprvé přenocovat, tokání je zde velice špatné. 23. května ráno v 15. oddělení složen dobře tokající tetřev. 24. května večer při zábrku u stezky na Černou boudu složen tokající tetřev. 25. května ráno v oddělení 15 složen dobře tokající tetřev. Carí (Carl Czernin-Morzin, pozn. redakce).

14. V. 1932 S Heřmanem Nostitzem večer na zábrku v Černém lese zapadlo asi 8 kohoutů. Všichni se dobře hlásili, jeden ve tři čtvrtě na deset nezasažen, bylo již příliš tma. Přenocovali jsme s polesným Statinim. Czernin (Jaromír Czernin-Morzin, pozn. redakce)

Ještě úspěšnější je evidence ulovených kohoutů v revírních knihách. Na tokaništích panství Maršov ve východních Krkonoších bylo za sedmdesát let od roku 1860 do roku 1930 uloveno nejméně 654 tetřevů. Přitom se nedochovala žádná zpráva, že by jejich stavy klesaly. Lov pokračoval i po zestátnění krkonošských lesů v roce 1945, ale nejméně od začátku šedesátých let začali tetřevi ubývat. Až mnohem později lesníci poznali, že jsou stejným bioindikátorem zhoršení stavu životního prostředí, jako třeba určité druhy stromových lišejníků nebo někteří motýli. V roce 1962 se sečetlo v celých Krkonoších 65, o tři roky později už jen 48 tetřevů. Stala se velká chyba, že se jejich lov nezastavil mnohem dříve, než populace klesla pod kritickou mez. Ani vznik Krkonošského národního parku v roce 1963 nezabránil lokálním změnám, které zánik tetřevů podpořily. Byla to intenzivní lesní těžba, letní i zimní rušení ptáků v odlehlých lokalitách turisty, pálení kletu na tokaništích v době hnízdění. Ovšem nejpodstatnější vliv na krkonošskou přírodu měly imise. Převládající severozápadní proudění přinášelo z průmyslových oblastí kyselé deště s obsahem těžkých kovů a dalších škodlivin, a ty se dostávaly do potravního řetězce nejen tetřevů, kteří ovšem jsou ke škodlivinám mimořádně vnímaví. Odborníci se neshodli, zda krkonošský tetřev na začátku osmdesátých let vymřel zcela nebo jen téměř. Nejdéle vydržel asi na polesí Rezek v západních Krkonoších, kde ještě v roce 1978 lesníci napočítali 13 ptáků. Na Maršovsku byl poslední kohout uloven na Světlé hoře v roce 1971, ale ještě v roce 1978 myslivec u Jelenky v Malé Úpě zastřelil tetřevce, neplodného křížence tetřeví slepice a tetřevího kohoutka.

JAK SE TETŘEVI CHOVÁJÍ

Úbytek tetřevů není jen krkonošským problémem a jsou známá podobná místa, kde se podařilo populaci významného druhu horského ekosystému znovu obnovit. Příkladem jsou německé oblasti pohorí Harz a především Bavorský národní park, podobné našim horám. V roce 1976 zavedla Správa Krkonošského národního parku (KRNAP) umělý odchov tetřevů ve voliérách přímo v zámecké zahradě ve Vrchlabí. Chovní ptáci byli dovezeni ze Švédska a Bavorska. Malé zkušenosti a nevhodné místo byly hlavními důvody, proč se nepodařilo kuřata odchovat. Proto byl roce 1980 krotký chov změněn

na polodivoký a tetřeví přemístění do přírodních voliér v chráněném území na Rýchorách. Postupně tu vznikla rozsáhlá odchovna zpočátku s dobrými výsledky. Cíl, navrácení odchovaných kuřat do krkonošské přírody, se začal dařit. V letech 1986 až 1989 bylo vypuštěno nebo z odchovny ulétlo celkem 72 tetřevů. Při podrobnějším zhodnocení chovu nebyly výsledky takové, jak se vzhledem k vynaložené energii čekalo. Problémy se naplno projeví v posledních deseti letech chovu, kdy úspěšnost výrazně klesla. Důvodů je několik. Skoro vždy se podařilo zvládnout líhnutí kuřat, ale ta potom uhynula vlivem těžko prokazatelných chorob, prochladnutím při extrémně vlhkém počasí a hlavně nezadržitelným působením škodné zvěře. I přes zdokonalení voliér především kuny chované tetřevy zabíjejí nebo vyděsí tak, že ptáci doslova zkolabují. Stav nezlepšilo ani přenesení prezimovací voliery pro nejzdatnější ptáky na klidný okraj Horního Maršova. Nové zkušenosti ze Švédska ukazují, že chybou může být i "přílišná péče" hlavně v podobě zimního přikrmování. V přírodě během zimy tetřeví a tetřevici velmi strádají a jejich zažívací systém si na to přivykl. Proto může dokrmování překvapivě ptákům uškodit. Dalším velkým problémem jsou drobní parazité, kteří se v uzavřených voliérách snadno namnoží. Pod tíhou nezdarů se pracovníci Správy KRNP v roce 1999 rozhodli pro omezení vlastního chovu s využitím vyčleněných prostředků na výhodnější nákup tetřevů ze Švédska. Po několika letech tak bylo opět vypuštěno na Rýchorách 12 tetřevů, z toho pět kohoutů a sedm slepic. Pro letošní rok jsou připraveny prostředky pro nákup třiceti švédských tetřevů, ale pravděpodobně bude změněno místo vypouštění. Po nezbytné karanténě se tetřeví přemístí do vypouštěcích zařízení v odlehlých místech národního parku, než jsou Rýchory. Jsou vytipovány tři lokality, kde se původní populace udržela nejdéle. Ve východních Krkonoších je to oblast Lviho dolu. Vypouštění tetřevů by mělo probíhat několik let po sobě, aby se vytvořila dostatečně početná populace. Jinak hrozí, že se vypouštění ptáci nenajdou. Dohoda se švédskými chovateli je uzavřena také na rok 2001 a předpokládá se, že bude pokračovat i později. Vzhledem k výraznému snížení škodlivin v ovzduší a ke změně lesnických postupů má obnova tetřeví populace šanci na úspěch i v Krkonoších.

Táta tetřevů Gustav Hofmann

Jiří Svoboda, někdejší ředitel Správy KRNP a zakladatel chovu tetřevů v Krkonoších, sháněl v roce 1980 do odchovny na Rýchorách vhodného člověka. Našel ho nedaleko, v Horním Maršově, když z horského cestáře Gustava Hofmanna udělal chovatele tetřevů. Získal tím člověka zapáleného pro věc, ale i nevyzpytatelného šprýmaře. Jednou ředitel k odchovně vedl odbornou komisi a velmi se podivil, když jim v cestě stála úřední tabule Správy se znakem a nápisem: "Pracovníkům Správy KRNP vstup zakázán". Chovatel tak protestoval proti častým návštěvám zvědavců rušícím plaché ptáky. Ředitel zuřil o to víc, když zjistil, že Gustav tabule objednal přímo v dílně Správy KRNP a nikdo se nad textem nepozastavil. Zmíněnou komisi však doběhl i příští rok. Jakoby náhodou nechal slovně ornitology objevit hnízdo se zvláště barevnými vejci. Hned padaly teorie o novém výskytu křepelek na Rýchorách, než přes pány Gustava do hnízda natáhl ruku, zašátral, vyndané vejce rozbil a snědl. Brzy ráno sem totiž nastražil natvrdo uvařená vajíčka doma chovaných japonských slepiček. To mu odborníci neradí odpouštěli, ale ředitel nad ním stále držel ochrannou ruku. Gustav totiž chovu tetřevů obětoval vše. V nejúspěšnějším roce 1988 odchová čtyřicet kuřat. Doma v kuchyni, která se v době po vylíhnutí mláďat změnila na krmenou základnu, se připravovalo jídlo z lučních kobylek, mravenčích kulek, různých bylin, loupaných žaludů, borůvek a dalších specialit, na jejichž sběru se podílela celá rodina. Ptáky určené pro vypuštění do přírody držel co nejdále od lidí, ale někteří chovní nebo zranění tetřeví pobývali u Hofmannů doma na upraveném dvorku. Nebylo zvláštností, když oblíbená slepice a zasloužená držitelka chovu seděla v obýváku na křesle a div že nesledovala televizi. Dospělí kohouti, určené pouze pro voliérový chov, dostávali od svého pána jména. Pamatujeme si už jen na Johansona, Gustavsona a Eriksona, kteří se měli jmenovat díky původu podle švédských králů. K některým měl velmi přátelský vztah, proto hořce nesl věčný boj se škodnou. Kuny lesní a skalní vítězily, chovatele často přelstily a pak se nažraly tetřevího masa. To byly chvíle, kdy i Gustovi došel humor. Největší nebezpečí tetřevům hrozí v zimě. Proto jim vybudoval uprostřed nejpevnější prezimovací voliery tetřeví hrad. Tři roky v něm ptáci zimu přečkali, než se i sem dravci dostali. Gustav Hofmann v době největších nezdarů náhle zemřel. Na Rýchorách se povídá, že odešel do tetřevího nebe.

Lesní inženýr Robert Rakušan, úředník maršovského panství s uloveným kohoutem (kolem roku 1910).

Gustav Hofmann tetřevy na Rýchorách doslova choval.

KRKONOŠE

Měsíčník o přírodě a lidech z Krkonoš, Jizerských hor a Podkrkonoší, vydává Správa Krkonošského národního parku, tel. (0438) 456333, fax 422095. Objednat lze u PNS, a.s. nebo na adrese redakce: Časopis Krkonoše, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí.

HTTP://WWW.MALAUPA.CZ

Horská obec Malá Úpa má mezi krkonošskými obcemi letos v zimě jednu z nejlepších prezentací v moderních médiích. To platí především o domovských stránkách Malé Úpy na internetu. Jsou přehledné, aktuální, plné nejrůznějších informací, až to může u obce se 127 trvalými obyvateli překvapit. V plné sezóně se ovšem Malá Úpa rozrůstá o dalších nejméně 2500 hostů a chalupářů. Těm všem jsou maloúpské internetové stránky určeny. Vás, hosty Krkonoš, budou víc než zápisy z jednání zastupitelstva, schválené obecní vyhlášky či diskuse o rozpočtu zajímat nabízené služby. Velmi praktický je plán Malé Úpy, který si můžete otevřít a zvětšit v devíti sektorech. V takovém měřítku jsou dobře patrné nejen lyžařské vleky, běžecké stopy a turistické cesty, ale hlavně jednotlivé objekty. Při kliknutí na konkrétní dům se dozvíte jméno majitele a případně i poskytované služby. Vytypovaný objekt najdete v rubrice Pensiony a ubytování. Snadno podle barvy poznáte, který dům má vlastní internetové stránky, do kterých můžete přímo vstoupit. U některých služeb se tak podíváte prostřednictvím obrázků doslova až do kuchyně. Při opačném postupu najdete u každé nabídky cestovního ruchu i odkaz, ve kterém sektoru mapy službu naleznete.

V české a v budoucnu i německé verzi jsou pod kapitolou "Jak tu bylo dříve" články z historie Malé Úpy. Sem jsou postupně převáděny i některé statě o Malé Úpě ze starších vydání Veselého výletu. Dozvíte se o pádu německého vojenského transportního letadla na konci 2. světové války na úbočí Sněžky nebo si přečtete povídku o maloúpském kostele. Zajímavou kapitolou je i odpověď na, přes kterou se zeptáte třeba starosta Jirky Škody na problém spojený s chodem obce nebo sdělíte své připomínky k poskytovaným službám ve správě obce. Členové zastupitelstva vám na váš veřejný dotaz i veřejně odpoví. Tím spíš, když nebudete vystupovat anonymně. Pro záležitosti, které nejsou určeny veřejnosti, použijete e-mailovou rubriku. Součástí maloúpských internetových schránek bývá anketa, kterou v zimě nahradí zpravodajství o stavu sjezdovek, kvalitě sněhu, sjízdnosti silnic i kapacitě parkovišť. Celoročně najdete platný místní jízdní autobusový řád, provoz hraničního přechodu do Polska včetně silniční mapky severní strany Krkonoš, ordinační hodiny lékaře, upozornění Horské služby a každý den i ranní snímek z panoramatické kamery v Malé Úpě. Díky tomu, že i pan farář Jaroslav Štancl, dojíždějící na Malou Úpu z Horního Starého Města, je napojený na internet, jsou na stránkách také aktuální termíny bohoslužeb včetně těch mimořádných.

Plný rozsah informací je zatím jen v češtině, ale zahraniční hosté se s minimální znalostí jazyka mohou dostat například k plánu obce a přehledu ubytovatelů, jejichž prezentace je vždy vícejazyčná.

PANORAMATICKÁ KAMERA

Malá Úpa se 12. listopadu 1999 zařadila mezi patnáct míst v České republice, které jsou v televizním programu Panoramatická kamera. Každý den od 8 do 8.30 na televizním kanálu ČT2 můžete vidět v přímém přenosu mimo jiné také nejznámější krkonošská střediska. Dobrá poloha panora-

matické kamery na sjezdovce lyžařského areálu Rennerovy boudy na úbočí Pomezního hřebene v nadmořské výšce 1108 metrů vám přibližuje stav sněhové pokrývky a aktuální počasí nejen v Malé Úpě. Díky nastavení kamery jsou dobře vidět i hřebenové partie včetně nejvyššího bodu České republiky Sněžky, která z části patří do katastru obce. Proto si podle záběrů z Malé Úpy můžete naplánovat i hřebenovou túru. Titulky doplňují informaci o stavu sjezdovek, kvalitě a množství sněhu, teplotě, vlhkosti, parkování a důležitých novinkách.

Další informace o Malé Úpě najdete v teletextu na ČT1 a ČT2 pod názvem Panoráma – zpravodajství z hor na stránce 192-3.

VEČERNÍ LYŽOVÁNÍ

Přestože se v Malé Úpě zatím nepodařilo prosadit stavbu nové dlouhé sjezdovky, kvalita sjezdového lyžování se stále zlepšuje. V hlavním lyžařském areálu společnosti Mega plus na Rennerových boudách je nový, 400 metrů dlouhý vlek. Kvalitnější je i zdejší hlavní, 1200 metrů dlouhá sjezdovka. Téměř v každé části Malé Úpy najdete vleky i s večer osvětlenou sjezdovkou. Kromě již zmíněného nového vleku na Rennerovkách je osvětlená rovněž sjezdovka Sára nad pensionem Rusalka v Dolní Malé Úpě, a v horním dílu obce také sjezdovky Michaela a Černé Voda u Pomezních Bud a dokonce si můžete večer zalyžovat na Niklově Vrchu u boudy Grizzly.

Při parkování na Pomezních Boudách dostanete po zaplacení lístek, se kterým uplatníte slevu na vleky provozované společností Mega plus, tedy na vleky v areálu Rennerovy boudy a Hýbnerka u Pomezních Bud. Úplnou novinkou je skibus dopravující zdarma lyžaře ze Spáleného Mlýna se zastávkou u vleku Karel, Hýbnerka, Pomezní Boudy popřípadě až na Rennerovky do blízkosti lyžařského areálu. V letošní zimě jde o zkušební provoz. Skibus bude v provozu tak dlouho, dokud se podaří udržet průjezdnou místní komunikaci přes Nové Domky.

Do Lvího dolu se nastupuje jen kousek za Spáleným Mlýnem. Neupravená stopa tři kilometry mírně stoupá podél Jeleního potoka.

Hluboké údolí se rozšíří až za ostřejším stoupáním pod Koulí. K Vasově louce vede již po rovině. Že jste na místě poznáte i podle netradičního výhledu na Sněžku, která je poprvé během túry vidět právě odtud. Cesta pokračuje nad potokem ještě 300 metrů, až se pod Prostřední horou u soutoku Jeleního a Koulového potoka obrátí ostře doprava a stoupá k Velkému polomu. Odtud je jeden z nejkrásnějších pohledů na Sněžku i závěr Lvího dolu. Dál vede lesní cesta po úbočí Jelení hory k Šimovým chalupám, k Niklově Vrchu a přes Žacléřské boudy do osady Smrčí v Horní Malé Úpě. Celá trasa měří 11 kilometrů. Na zledovatělém povrchu je úsek mezi Velkým polomem a Šimovkami nebezpečný a je i orientačně náročnější, proto se nad Vasovu louku vydejte jen za dobrých podmínek. V létě bývá žlutě značená turistická cesta Lvím dolem často uzavřena kvůli přibližování dřeva. Proto jsme vás do nejdolejší části východních Krkonoš pozvali v zimě na běžkách.

Už několikrát jsme vás zavedli na místa, která jsou málo známá, někdy tajemná a většinou nám velmi blízká. Někdy váháme, zda máme právo v Krkonoších už tak vzácná místa vyrazit. Byla to například tehdy těžko přístupná ruina lesního hrádku Aichelburg v Temném Dole, druhý vrchol Světlé hory, Klausový důl v Janských Lázních i Šimovy chalupy v Malé Úpě. Lví důl, kam vás pozveme nyní, je nad tím vším. Tisícihektarové horské údolí je jedním ze tří dolů, které začínají na Sněžce. Na západě je to známý Obří důl, na severní polské straně dolina Łomniczki a na východě právě Lví důl. Také kvůli jihovýchodní expozici nebyl v minulosti tolik zalesněn a přemodelován, jako ostatní dva. Zato byl odnepaměti označován jako pustý a tajemný.

Ve čtvrtém vydání Veselého výletu jsme psali o zvláštnostech jména Lví důl. Přestože bylo v posledních padesáti letech v českém místopisu toto originální pojmenování mnohokrát zpochybněno, doložili jsme, že patří mezi nejstarší české místopisné výrazy ve východních Krkonoších. Už v roce 1609 se ve zprávě kutnohorských úředníků mluví o "oužlabí Stříbrný lev". Jméno odráží hornický výraz pro důlní dílo nebo lokalitu a odpovídá mnoha kutacím pracím prováděným nejméně od 16. století na různých místech Lvího dolu.

Pěšina vedla podél Jeleního, dříve Lvího potoka, jistě už od počátků osídlení, ale poctivou, z kamenů rovnanou cestu pro zimní svážení dřeva na rohačkách nechali postavit až v letech 1883 až 1884 Czernin-Morzinové, noví majitelé panství Maršov. Cesta končila na úpatí Sněžky, kde stála jedna z nejdlehlších krkonošských samot Vasova bouda. Během příštího století cesta postupně zarůstala, mosty odplavily povodně a v roce 1974 dokonce voda odnesla i vstupní most do údolí. Tehdy byl Lví důl bez jediné sjízdné cesty a čerstvé paseky skutečně nejdivočejším místem v Krkonoších. O to bolestněji jsme nesli imisní kalamiťní lesní těžbu a budování svážnic v osmdesátých letech. I přesto ve Lvím dole zůstaly nejrozsáhlejší lesní porosty.

Vasova bouda

Jméno dostala podle dřevařské rodiny Wasse. Ještě na katastrální mapě z roku 1841 je i protější hora Koule nazvána Wassakugel. To můžeme přeložit jako Vasovy koule, ale lépe Vosovo koulení či kutálení a podle jiného podobného maloúpského jména nejspíš Vasova kuželíště. Před prostudováním skici stabilního katastru jsme jméno hory odvozovali od jejího kulatého tvaru, ale ono asi vzniklo v souvislosti s lesní těžbou. Můžeme předpokládat, že někdy v 16. a 17. století dřevo na Kouli těžila a ve špalkách připravila, tedy nakoulela či nakuželila, rodina nebo parta dřevařského pacholka Wasse. Proč vzali práci

na nejdlehlší lokalitě v horách se můžeme jen dohadovat. Podle historika Miloslava Bartoše mohla být jednotlivá mýta vydražena a Wasse vylicitoval místo pod Sněžkou. Jeho lidé založili dole u potoka louku a horskou boudu. V září 1668 procházela přes Sněžku komise královských úředníků, která hodnotila stav lesů. Výsledkem byla nejen cenná Globicova mapa královských lesů východních Krkonoš, ale i podrobná zpráva s mnoha detaily. Komorník zemských desek Michael Rafael Pře popsal i návštěvu Lvího dolu: Zatím ale byl tu večer a my chtěli nechtěli museli jsme sestoupit (ze Sněžky pozn. redakce) do strašného údolí Leben zvaného, kterým malý potok Lebenbach titlováný protéká. A přišli jsme tam do boudy, v níž Georg Wos bydlí, kde jsme zůstali přes noc. V noci povstal hrozný vítr a dveře boudy i s železnými panty utrhly a nám nezbylo, než si představovat, že celé stavení i s námi odnese. Tato pravděpodobně nejstarší zmínka o Vasově boudě je jednou z mála zpráv, kterou o ní máme. V roce 1841 jí bylo přiděleno řádné parcelní číslo 102, číslo popisné 172 měla nejméně od roku 1805. V těch letech sloužila pouze jako letní bouda Augustina Kirchschlagersa pro sušení a uskladnění sena během letního pasení dobytka v okolních lesích. Krátce po dostavbě cesty Lvím dolem v roce 1884 boudu koupilo panství Maršov, asi kvůli omezení pastvy v lesích pod Sněžkou. Podle vyprávění posledního maloúpského hospodáře Raimunda Sagassera tu byla zřízena hájovna. Od rodičů si pamatoval, že tu trvale žil hajný Pepsch a kromě panské služby choval sedm krav. Velkoupský pamětník a hospodář Friedrich Kneifel říká, že se hajný jmenoval Bönsch a prý zastříhal jednoho z místních pytláků, jehož druží Vasovu boudu z pomsty vypálili. Bouda skutečně 4. ledna 1897 shořela a podle dochované zprávy ve spáleništi byly k rozeznání zbytky kamen, péra z postele, zbytky dalších železných předmětů a telefonní dráty. Již tehdy měla každá hájovna v Czernin-Morzinském panství telefonické spojení s lesní správou. Úředníci boudu neobnovili, jenom na kamenném sklepe vznikl seník pro uskladnění sena z louky. Ten po roce 1945 spadl, ale sklep zůstal dodnes, aby ještě sto let po zániku připomínal tajemnou Vasovu boudu. Bohužel nemáme žádnou dobovou fotografii ani obrázek prostého stavení, Zdenek Petrá se jen pokusil o jednoduchou rekonstrukci podle patrného půdorysu domu a jiných původních chalup z Malé Úpy.

Jednou v pozdním podzimu v sedmdesátých letech potkal brzy ráno tehdejší maloúpský fořt Oldřich Lábek na údolní cestičce dva prokřehlé německé turisty. Vyprávěli mu, jak ve Lvím dole zabloudili, až v mapě poznali cestu, která vede k Vasově boudě. Dost se divili, když na louce žádnou nenašli a mrazivou noc strávili ve starém sklepe. Ukázali i tu mapu. Byla z roku 1895.

Pension Nikola

V samém centru Pece pod Sněžkou, u hlavní ulice vedoucí k lyžařskému areálu, najdete rodinný pension Nikola. Základem kvalitní služby je ubytování (31 lůžek s možností přistýlky) ve větším apartmá a v jedenácti dvou-lůžkových pokojích vybavených WC, sprchou, ledničkou a třeba i malým trezorem. Hosté mohou posedět v klubovně se satelitní televizí nebo ještě lépe v prostorné stylové jídelně rozšířené o malý bar. Zdejší kuchyně je výhradně česká a denně dostanete mimo jiné i pečené české moučnický. V pensionu Nikola si můžete objednat ubytování se snídaní, polo- nebo plnou penzí. V zimě si před domem nazujete lyže, sjedete k příbližovacímu vleku a za deset minut sjedete k nejlepším vlekům a sjezdovkám v Peci. Zpět sjedete na lyžích až k pensionu. V okolí pensionu jsou půjčovny lyží. Po túře i lyžování potěší prohřátí v soláriu. Před domem je vlastní parkoviště s dostatečnou kapacitou po celý rok.

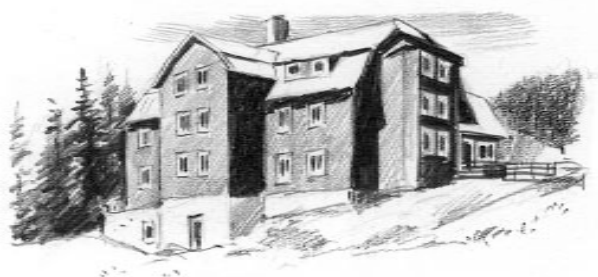
Pension Nikola v Peci pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitel Alena Novotná, tel. (0439) 796 151, fax 796 251, domluvíte se i německy.

Bouda Pod Studničnou

Boudu Pod Studničnou najdete samotnou na krásném místě na začátku přírodní rezervace Obří důl. Z ekologického pohledu je toto území to nejcennější, co mohou Krkonoše návštěvníkům nabídnout. Přitom je to sem ze středu Pece pod Sněžkou jen kousek. Od střeženého parkoviště u kapličky (P3) půjdete až na konec silnice, minete odbočku k lanovce na Sněžku, ekologické muzeum a hájovnu a po patnácti minutách jste na Boudě Pod Studničnou. Najdete tu nejen ubytování, ale i občerstvení při túře. Ubytování (celkem 36 lůžek) se stravováním je v pěti pokojích se sprchou a WC, ostatní pokoje mají hygienické kouty. Podávají se speciality české kuchyně, občerstvit se mohou i neubytovaní hosté. Děti do osmi let mají slevu. Po dohodě může v létě omezený počet aut parkovat u boudy.

Bouda Pod Studničnou v Peci pod Sněžkou, PSČ 542 21, správce Karel Koula, tel., fax (0439) 896 267, domluvíte se i německy.

Pension ČSA

V Peci pod Sněžkou na Velké Pláni najdete zrekonstruovaný pension Českých aerolinií. Nabízí ubytování (45 lůžek) s polopenzí nebo plnou penzí ve dvou, tři a čtyřlůžkových pokojích rodinného typu. Pokoje jsou standardní a všechny mají hygienický kout s teplou a studenou vodou. Základem spokojenosti hostů je klasická česká kuchyně. K dispozici je bar, TV, sportovní místnost a lyžařský vlek přímo na stráni u pensionu. Na velké sjezdovky do areálu SKI Pec se dostanete za 15 minut. Jen kousek je to i do centra Pece. K ČSA zajedete autem po celý rok, v zimě zaparkujete níže na střeženém parkovišti u kapličky (P3), v létě přímo u pensionu. Ubytování i vybavení pensionu je zvlášť vhodné pro školy v přírodě a lyžařské výcviky, které v mezisezóně uvítají dobré finanční podmínky.

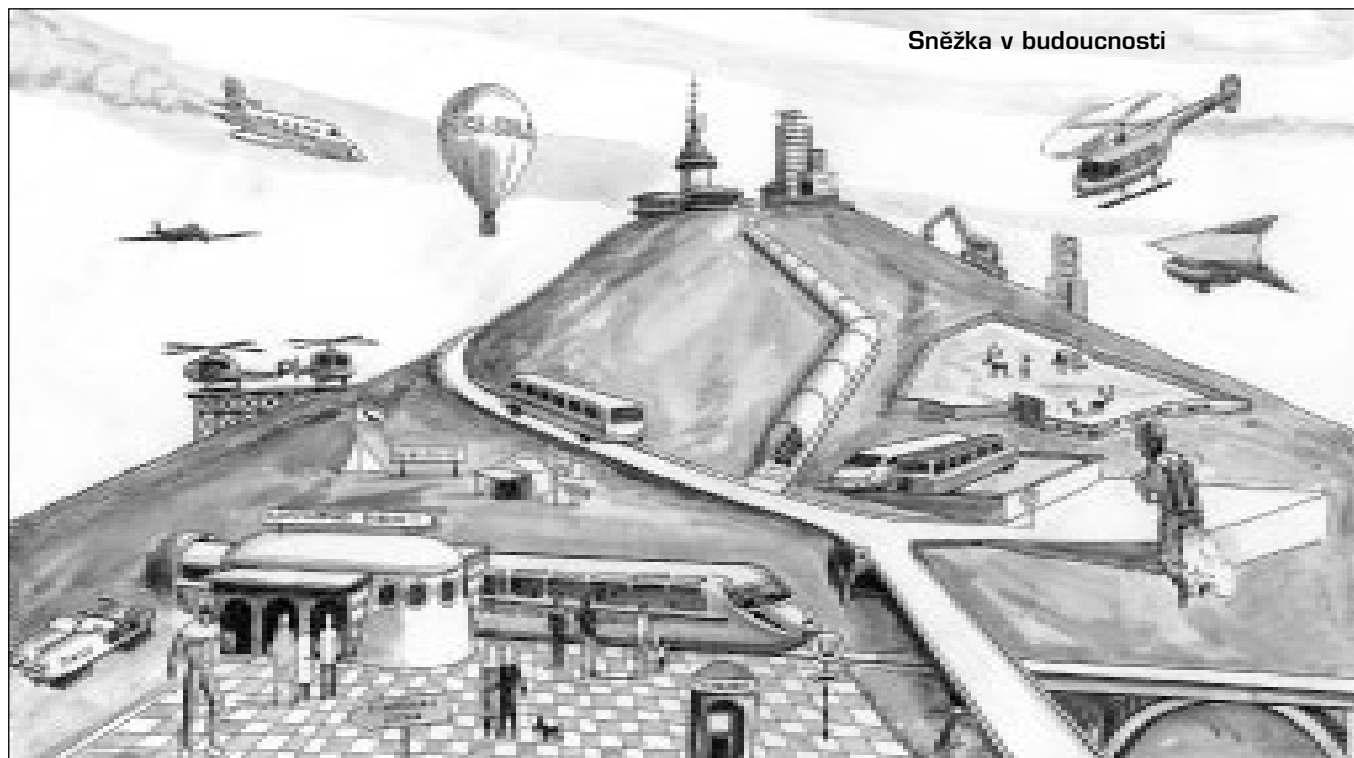
Pension ČSA, Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, nájemce Zdena Klementová, tel., fax (0439) 896 228, e-mail: otaklement@iol.cz, domluvíte se i anglicky a německy.

Pension U Veselých

V centru Velké Úpy doporučujeme navštívit pension U Veselých. Původní horský dům s moderní přístavbou v západním štítu stojí mírně ve stráni, od úpského náměstí je oddělen řekou. V létě zajišťují auta až k pensionu, kde mohou parkovat. Pension je rodinným podnikem s klidným domácím prostředím. Nabízí ubytování (32 lůžek) v jedno až čtyřlůžkových pokojích, část z nich má hygienický kout s teplou a studenou vodou. Polopenze obsahuje tradiční jídla české kuchyně doplněná zákuskem či ovocem. Pobyt zpřijemní stylová jídelna s barem a satelitní TV. Před domem je terasa s krásným výhledem na Pěnkavčí vrch a Portášky. K pensionu patří lyžařský vlek Hubert II v délce 400 metrů. Severní svah upravovaný vlastní rolbou poskytuje lyžařům krásné zážitky z jízdy dlouho do jara. Zároveň přibližuje i 500 m dlouhý lyžařský vlek Hubert I v Javořím dole.

Pension U Veselých, Velká Úpa čp. 222, PSČ 542 22, majitel ing. Jiří Veselý, tel., fax (0439) 796 235, domluvíte se i německy a anglicky.

Vstupujeme do posledního roku tisíciletí a už při psaní letopočtu 2000 cítíme trochu chvění. Ještě než si na nové datum zvykneme a pod vlivem blížícího se třetího milénia, hodnotíme častěji než jindy proběhlé století, tisíciletí a dvoutisíciletí. Položíme si otázku, co nás asi v budoucnu čeká. V minulém zimním vydání Veselého výletu jsme otiskli sto let starou pohlednici s představou, jak bude vypadat vrchol Sněžky třeba v roce 2000. Když jsme v redakci mluvili o stejném tématu s výhledem na dalších sto let, přiklonili jsme se k humornému pojetí našich předchůdců. Při vážné úvaze by někdo možná namaloval na vrcholu Sněžky ledovec, jiný zase souvislý smrkový porost, v úvahu připadá i hora bez jediné známky lidské činnosti nebo naopak přetechizovaný lunapark. My ale tušíme, že se až tak mnoho nezmění, jako se nezměnilo za prošlé století. Požádali jsme Zdenka Petiru, aby vytvořil svou představu na téma Sněžka v budoucnosti inspirovanou starou pohlednicí. Stejně je to jen problém naší křesťanské kultury, protože třeba v Nepálu už mají rok 2057, o Číně ani nemluví. Přesto čekáme, že na konci roku 2000 k nám do hor přijede oslavit příchod nového tisíciletí ještě více veselých hostů, než letos.

Za hlavní úkol začátku příštího století si vytkli v Peci pod Sněžkou dlouho diskutovanou stavbu nové lanovky na Sněžku. Odkoupením podílu obce Malá Úpa se 28. září 1999 stalo město Pec jejím jediným vlastníkem. Byla vytvořena devítičlenná pracovní skupina vedená starostou města dr. Tomášem Paduchou, v níž zasedají ochránci přírody ze Správy Krkonošského národního parku, vedení akciové společnosti Lanová dráha Sněžka a zástupci města. Očekává se od ní nalezení nejschůdnějšího řešení pro výstavbu lanové dráhy z parkoviště Bystřiny do mezistanice u boudy Růžohorky a dál na vrchol Sněžky. Taková varianta má posunout dolní stanici ke středu města a hlavně vytvořit nové lyžařské terény. Jednání bude úspěšné, když se podaří vypracovat společné doporučení pro Ministerstvo životního prostředí. V dolním úseku projektanti navrhnou lanovku o větší kapacitě v návaznosti na stavbu jeden a půl kilometru dlouhé sjezdovky. Horní úsek lanovky bude ve všech variantách stavby kvůli ochraně přírody kapacitně omezen. Původní lanovka v úseku mezi Peci a Růžovou horou je navržena ke sнесení a průřez k zalesnění. Na vrcholu Sněžky, podle dřívější dohody, vznikne na české straně v místě dnešní horní stanice lanovky jen jeden objekt, všechny ostatní stavby, včetně dožité České boudy, budou zbořeny.

Lyžaři končí každou sezónu celodenní zábavou Poslední mazání pod

názvem Pec nám spadla. Můžete se ho zúčastnit 25. března 2000 na sjezdovce Javor. Přihlášky do soutěže družstev v netradičních disciplínách přijímají v hotelu Horizont. Tam vás starosta Tomáš Paducha zve 1. dubna na 6. obecní ples města Pec pod Sněžkou.

Pro budoucí občany tohoto zimního střediska máme zprávu, že město už letos začne v lokalitě pod hotelem Horizont stavět 35 nájemních bytů, které budou dokončeny do konce roku 2001. Více informací, včetně podmínek pro pozdější odkoupení, získáte na městském úřadě. Tam mohou směřovat také vaše kladné nebo záporné připomínky k zimnímu provozu města. Nevadí, když nebudou napsané česky, schránku na dveřích městského úřadu najdete snadno.

Málokdo ví, že na Slovensku vzniklo nové město Vysoké Tatry. Protože má podobný ráz jako Pec pod Sněžkou, navázaly obě radnice kontakt a staly se z nich partnerská města. První společnou akcí je vzájemná prezentace doma i na veletrzích cestovního ruchu. V únoru do Pece přijede první tatranský primátor. Rádi ho uvítáme.

Tradiční vánoční koncerty

Jan Semerák
V sobotu 18. prosince v 17 hodin se v kostele Nejsvětější Trojice ve Velké Úpě uskuteční už pátý vánoční varhanní koncert. Koncert pořádá město Pec pod Sněžkou a zazní tu koledy a vánoční skladby v podání ředitele kůru arciděkanského kostela Narození Panny Marie v Trutnově a učitele hudby Martina Matysky za doprovodu houslisty Jiřího Kábrty z Červeného Kostelce. Další vánoční koncert je v úterý 28. prosince v 18 hodin v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Horním Maršově. Vánoční hudba v podání Martina Matysky bude obohacena zpěvem sopranistky Vandy Škopkové. Nyní vychází CD s názvem Krkonošské varhany, na kterém jsou zachyceny varhanní skladby provedené nejen v kostele ve Velké Úpě a v Horním Maršově, ale také ve Svobodě nad Úpou a v Trutnově. Na sedmdesátiminutovém CD je pestrý výběr skladeb od J. S. Bacha, J. Pachelbela, L. Boëllmanna, českých autorů F. X. Brixioho, B. M. Černožského a Leoše Janáčka. Výběr je koncipovaný tak, aby jednotlivé skladby daly co nejlépe vyniknout nástrojům, na kterých byly nahrány. Součástí CD, které vzniklo za podpory města Trutnova, obce Horní Maršov a města Pec pod Sněžkou, je popis jednotlivých varhan v češtině a v němčině včetně obrazové dokumentace. Kompaktní disk bude v prodeji na obou koncertech a později také v informačním centru Veselý výlet.

1907

1928

Pec pod Sněžkou se uprostřed rozděluje na dvě údolí. Známejší a větší jde proti proudu řeky Úpy doprava na sever a po opuštění města stoupá do Obřího dolu a na Sněžku. Je plné hostů v létě, kdy skoro každý návštěvník chce vystoupit či vyjet lanovkou na nejvyšší horu naší země. Levé, západní údolí se Zeleným potokem získalo na turistické vážnosti až mnohem později. Za svou přeměnu vděčí lyžování. Nahoře končí Hnědým Vrchem, Zahradkami, Vysokým Svahem, Javorem a dalšími místy s lyžařskými tratěmi. Není třeba připomínat, že v zimě právě sem proudí tisíce hostů.

Ještě v roce 1900 stály podél Zeleného potoka, v úseku od dnešního autobusového nádraží po most pod stejnojmenným parkovištěm, jen čtyři prosté chalupy horských zemědělců, kteří sklízeli seno na nezastavěné Malé Pláni a nezalesněné protější Stráni. První hostinský dům tu postavili už v roce 1898, na místě chaloupky odnesené povodní. Dnes se jmenuje Růženka a slouží již mnoho let jako jídelna dětské ozdravovny. Známejší bylo druhé pohostinství ve třípodlažním domě, postaveném v roce 1907 u ústí Peckého potoka. Hostinec je v provozu nepřetržitě přes devadesát let, jen se namísto Jarní domov jmenuje Hvězda. Ani další dva domy postavené v roce 1911 ještě nevznikly kvůli lyžařskému návalu. Byla to pošta, která stojí u autobusového nádraží dodnes a hned nad ní další roubený půlštukový dům s obchodem. Založil ho místní konsumní spolek a potraviny se v něm prodávaly až do roku 1979. Po otevření nové prodejny Sněžka byl o rok později zbytečně zbořen. Na jeho místě vidíte právě dokončené informační centrum Veselý výlet. Protože všechny domy postavené v tehdejších dobách byly dřevěné s trámovým přízemím, přihlásil se nový dům roubením ke staré tradici, i když jeho architektura je odrazem konce 20. století.

Během první světové války a ještě několik let po ní se nejen v Peci vůbec nestavělo. Ale byl to klid před bouří. Už v první polovině dvacátých let přijíždělo do Krkonoš stále více zimních hostů, pro které bylo třeba dalších služeb. To vyvolalo do té doby nebývalý stavební ruch. Za čtyři roky (1928 až 1931) bylo podél dříve obyčejné prašné cesty postaveno nebo zcela přestavěno deset domů, čímž vznikla v horské obci jediná, a proto si dovoluji titulovat, Hlavní ulice. Některé domy už nesou prvky městské zástavby, jen tři byly ještě po staru roubené. Asi proto, že vznikly ve stejné době, mají všechny domy podobný objem a výšku. Přesto je každý jiný. Do druhé světové války na Hlavní přibýly ještě další dva domy a pak se vý-

stavba na dlouhých padesát let zastavila. Teprve nabytá svoboda, která přinesla i svobodu tvůrčí, podnítila vznik dalších dvou domů a hlavně očekávanou a nutnou opravu většiny starších.

Při cestě k lyžařským vlečům si můžete všechny domy prohlédnout zvenčí, ale protože je ve většině z nich poskytována služba, není problém poznat interiér. To platí třeba o sídle terénní služby Správy Krkonošského národního parku. V půlštukovém roubeném domě upraveném do dnešní podoby v roce 1930 jsou pěkně zachované vnitřní dřevěné trámy i stropy. Zajímavostí je do suterénu zapuštěný přednáškový sál, který vyplnil jámu po někdejší kejdové jímce v kravském chlévě. Že hosté sedí v dřívějším hnojišti však pozná málokdo. Citlivě restaurovaný Enzian Gril s vyhlášenou restaurací je také roubenka, avšak postavená v roce 1928 jako rekreační dům bez hospodářství. Také se tesařinou hlásí k tradici, ale není to horská chalupa. Budova městského úřadu z roku 1931 má víc prvků rodinného domu než horského stavení. Byla postavená jako zázemí hřebenové Liščí boudy s překladistěm, malým obchodem a obytnou částí. Zatímco Liščí, druhá největší východokrkonoská bouda, v roce 1948 shořela, malý dům v Peci se dočkal důstojné rekonstrukce. Dalším poctivě opraveným domem z dvacátých let je na Hlavní ulici dnešní pobočka Investiční a poštovní banky. V tu dobu zcela nový typ střešní konstrukce je moderní i po sedmdesáti letech a to v domě bývala "obyčejná" pekárna a obchod. Tady bydlel profesionální záchranník Bohumil Hofman, o jehož zážitku ze sněhové laviny píšeme na straně 18. Jiným domem, který dvakrát zcela změnil svou tvář je dnešní pension Nikola. Stojí na místě jedné z nejstarších chalup v Peci pod Sněžkou, která zůstala prostým obydlím horských zemědělců až do roku 1930. Pak sem přišla nová doba plná lyžujících hostů a ona byla nahrazena třípodlažním domem. Ani jemu doba po druhé světové válce nepřála, protože po přestavěni na byty začal postupně chátrat. Lyžaři se sem vrátili až po roce 1989, kdy byl při zachování objemu zmodernizován. Patří nejen mezi nejvýraznější domy Hlavní ulice, ale svou službou i k nejlepším ve městě.

V horní části Hlavní ulice nezbylo mnoho prostoru pro další rozvoj, ale možná, že kolem autobusového nádraží ještě domy přibudou a dotvoří zimní centrum města Pece pod Sněžkou. Prostor je pod Hvězdou a třeba nové pojetí dopravy uvolní k výstavbě i samotné místo, kde dnes stojí autobusy. Vzpomeňte si příští století na rozmach konce dvacátých let? Kdo ví.

1999

O PRVNÍCH LYŽÍCH V PECI, jak to zaznamenal Josef Šourek v roce 1959

První lyže do Krkonoš objednal český šlechtic Jan hrabě z Harrachů, majitel Jilemnického panství, když se navrátil z cest po Norsku, kde poznal výhody, které lyže poskytují horskému obyvatelstvu v zimě. Jasanové lyže mu dodala dne 17. prosince 1892 norská firma Ganzterer z Thenenbergu a firma Thonet z Vídně jeden pár lyží bukových. Tyto dva páry pak byly vzorem pro místní výrobu lyží, nejprve na panské pile ve Štěpanicích. První výrobky byly těžké. Tenkrát se používalo jen jedné dlouhé hole s bodcem a vypravuje se, že někteří hraběcí lesníci, lyžemi podělení, si dali připevnit na konec hole hák, jímž se při stoupání lesem strom od stromu přitahovali.

U Harracha poznal lyže jeho soused, hrabě Czernin-Morzin z Vrchlabí a ten poslal dva páry lyží do pecké myslivny na Velké Pláni, která se tehdy jmenovala Riesenhein, tedy Obří háj či lépe polesí. Zdejší občané Josef Mitlöhner a Robert a Wilhelm Sagasserové podle nich vyrobili lyže ze smrkového dřeva a prý na nich dobře jezdili. Místní děti, stejně jako děti z okolí Jilemnice, si brzo začaly sami vyrábět krátké lyže z dužin sudů po cementu. Jeden konec dužiny se přišpičatil a ohnul nad párou. Vázání bylo rákosové, šlo kolem boty a oba konce rákosového prutu byly před špičkou boty připevněny k lyži. Hůl byla jen jedna, docela obyčejná hladká tyčka. Takové lyže jsem si vyráběl i já sám v Jilemnici roku 1897.

Tehdejší pecký lesní personál se jízdě na lyžích nikdy nenaučil a lyžím vůbec nepřál. Občan Franz Bönsch z Růžového dolu vyráběl kolem roku 1900 rohačky a sáňky a tehdy začal dělat z jasanového dřeva i lyže. Roku 1903 se navrátil z vandru zdejší truhlář Franz Mitlöhner a začal vyrábět lyže ve své dílně v domku čp. 121 v Obřím dole. Později svoji dílnu přenesl do nově přestavěného domu čp. 120, zvaného dnes Bouda Pod Studničnou. Lyže vyrobené Mitlöhnerem získaly brzo velmi dobrou pověst a byly vedeny pod značkou Mitlöhner-Riesenhein. Vznikaly ze starých místních bezvadných horských jasanů, byly velmi pružné a držely po léta příslušné vypětí. Sám jsem koupil od této firmy jeden pár lyží dlouhých 210 centimetrů v roce 1932 a jejich tvar je skoro totožný, se současnými lyžemi sjezdovými. Stále jsou ještě k upotřebení. Franz Mitlöhner byl vysídlen v roce 1946 a výroba zrušena v roce 1950. *(redakčně upraveno)*

Lyžařské terény s dlouhou tradicí

Vysekané horské louky byly od počátku lyžování, které se v Peci pod Sněžkou rozmohlo ještě před koncem 19. století, ideálními tratěmi. Nejprve se jezdilo na mírných svazích v okolí školy na Velké Pláni. Jak lyžaři zlepšovali styl a vybavení, hledali prudší stráně a brzy sjížděli z nejvyšších hor. Nejoblíbenějším místem v prvních šedesáti letech lyžování byla v Peci Mulda, dnes nenápadná sjezdovka mezi Vysokým Svahem a Lučinami. Tady lyžovala většina sjezdařů nejen z okolních bud, ale i z centra Pece a dokonce sem dojížděli jezdci z níže položených obcí. Proto tu v roce 1932 vznikl navijákový saňový vlek poháněný dvěma benzinovými motory Fiat. Vyvezl najednou až dvacet lyžařů. Po válce se snažili zničené zařízení obnovit občané Václav Prokop a Josef Bursík z Pece, ale než se jim podařilo sehnat zpět ukradenou převodovku a opravit motory, byly problémy s benzinem a hlavně úřední "nezájem" o soukromé podnikání. Oba pánové byli zajištěni, odvezeni na nucené práce a vlek opět zpustl.

Dalším a na dlouhou dobu oblíbeným lyžařským místem byl Lanzenberg, jak se říkalo horní části dnešní sjezdovky Zahrádky. Není divu, že právě na těchto svazích později vznikly první dlouhé lyžařské vleky. Tradici místa se nechali ovlivnit stavitelé prvního vleku Na muldě v roce 1957. Přes jeden kilometr dlouhý vlek sice začínal až dole u Vlčího potoka, ovšem jeho trasa a sjezdovka vedly kromě horní části Muldy traversem a dole úzkým průsekem, takže se tu nelyžovalo dobře. Zajímavý byl samotný vlek vyrobený na zakázku ve firmě Start Praha. Typické byly portálové sloupky složené z mnoha slabých trubek a motor s převodovkou z tanku. Stejný vlek postavili o rok později na Zahrádkách. Aby sjezdovka vedla až dolů k soutoku Lučního a Vlčího potoka, museli stavitelé vykácet v dolní části starý les, potok zatrubnit a terén postupně upravit. Vlek Zahrádky, spuštěný 25. ledna 1958, jezdil první týden zcela zdarma. Cena jedné jízdenky se dlouho držela na dvou korunách. V roce 1966 byla prokácena k loukám Velké Paseky na Javoru nová sjezdovka a postaven kilometrový vlek firmy Transporta Chrudim, která v roce 1968 dodala nový vlek také na Zahrádky a v roce 1971 na Hnědý Vrch. Podle původního německého jména Braunberg, tedy Braunův kopec nebo stráň, se dodnes užívá zkomolenina Bramberk. Pro řadu stálých hostů je tato trať, začínající v nadmořské výšce 1180 metrů, nejlepším lyžařským terénem v Peci pod Sněžkou. O čtyři roky později konečně dozněla doba na změnu trasy i technologie na Vysokém Svahu. Trasa nového vleku je sice kratší, ale nesrovnatelně kvalitnější. V závěru Muldy pak vznikl krátký vlek využívající nejlepší úsek nejstarší cvičné louky ve městě.

Třicet pět let vlekařem

Nejdéle sloužícím pracovníkem lyžařského areálu SKI Pec je Ladislav Kulda. Pamatuje skromné začátky, kdy lyžařské vleky teprve vznikaly a s nimi se utvářelo nové povolání - vlekařství. Po ukončení školy pracoval s německými dřevaři Rudolfem Kühnelem a Richardem Sagasserem ve Velké Úpě v lese a protože potřebovali najít zimní práci, zeptali se na vleku. Láda tu přečkal dvě zimní sezóny. Spolupracovníci v něm poznali svědomitého a poctivého chlapa a tak mu v roce 1967 nabídli trvalou práci. Zůstal dodnes. Jako strojník začal v roce 1968 na Zahrádkách, kde pracoval se Sašou Schnelerovou, jedinou ženou v historii peckého vlekařství. Podílel se na stavbě všech současných velkých vleků a obslužných budov lyžařského areálu SKI Pec a na založení všech sjezdovek. Na loukách šla práce snadno, ale přeměnit les na trať bez kamenů bylo namáhavé. Se spolupracovníky vykopali, vyhrabal a odvezl mimo sjezdovky tuny balvanů, kamenů a kamínků. Hned od prvního dne provozu vleku Hnědý Vrch se tu stal strojníkem a zůstal jím patnáct let. I když potom přenechal místo mladším, sloužil dalších patnáct let v různých funkcích hlavně na vleku Vysoký Svah. Poslední čtyři roky je opět na "svém" Bramberku a je strojníkem Honzovi Novotnému více než platným pomocníkem. A protože je tato sezóna Láďovou pětatřicátou, chceme mu poděkovat za tisíce lyžařů, které obsloužil. Klidem a slušností v dobách velkých front, kdy zcela neplatilo "naš zákazník, náš pán", hájil dobré jméno profese vlekaře. Říká, že se mu dnes sluší líp, protože i lyžaři jsou spokojenější.

VÝCHODNÍ KRKONOŠE
OST RIESENGBIRGE
ZIMA- WINTER 2000

- [illegible]

SJEZDOVKY NA JAVORU JSOU ZCELA NOVÉ

Velkým vylepšením lyžařského areálu SKI Pec je celková rekonstrukce sjezdovek a hlavně obou lyžařských vleků na Javoru, provedená před letošní zimní sezónou. Na 1075 metrů vysokou horu, která stoupá přímo z horského města Pece pod Sněžkou, nyní vedou dva nové vlekky vyrobené na zakázku rakouskou firmou Doppelmayr. Moderní technologie přinesla nejen zvýšení přepravní kapacity o 600 lyžařů za hodinu, ale snížila i poruchovost. Samoobslužné dvoumístné unašeče přispěly k plynulejšímu nastupování. Zvýšením počtu přepravených lyžařů nedošlo k zahuštění provozu na sjezdovkách, protože i ty byly upraveny tak, aby se mohlo stejně dobře lyžovat v jejich celé šíři. Stačilo v létě odstranit všechny nálety dřevin, vyčnívající kameny a zarovnat terénní nerovnosti, které lyžaře sváděly do několika úzkých, často vydřených míst. Svah byl před zimou pečlivě upraven, proto stačí k lyžování i slabá vrstva sněhu. Na to ve SKI Pec nespořádají. Vedle vyměněných vleků je na Javoru možná ještě důležitější nová umělé zasněžování sjezdovek v celé délce. Při úpravě trati byly do země položeny stovky metrů trubek a hadic, na kterých je dvacet přípojných míst. Na ně se podle potřeby napojují čtyři velká sněžná děla, která přeměňují vodu na technický sníh a ten rozfoukají na obou kilometrových sjezdovkách. Kdyby přece jen vznikla hluchá místa, vytvoří dělo velkou hromadu sněhu a rolba s čelní frézou ho přefouká tam, kde je potřeba. Voda do zasněžovacího systému přichází přes filtry z Vlčího potoka pomocí vysokotlaké čerpací stanice. Všechny novinky znamenají, že sjezdovky na Javoru mají jedno z nejlepších lyžování v České republice. A další vylepšení se připravuje na příští zimu. Celá trať bude osvětlena. V zemi jsou připraveny rozvody, které v létě doplní 36 sloupů s velkými reflektory a vytvoří podmínky pro večerní lyžování, jaké u nás nemá obdoba. Současné osvětlení dolní části sjezdovky Javor slouží pouze k pořádání večerních akcí. Za večerním lyžováním se ještě tuto zimu musíte vypravit výš na lyžařské vlek Zahrádky III - U lesa a Eso u Žižkovy boudy. Dalším vylepšením je umělé zasněžování dolní části sjezdovky Zahrádky. Technický sníh na této trati s každoročně nejdelším provozem překrývá ledové plotny a vydřená místa v úseku mezi Čapkovou boudou a dojezdem.

SKIBUSY SE OSVĚDČILY

Stejně jako loňskou zimu celý den od 8 do 17 hodin vozí skibusy v Peci pod Sněžkou zdarma lyžaře z Velké Úpy, od hotelu Horizont a z údolí pod Sněžkou do lyžařského areálu SKI Pec, konkrétně k dolní stanici vleků Javor. Využít je můžete i pro cestu zpět do svého přechodného horského domova. Služba je rozšířená, ke dvěma menším vozům přibýly dva stroje s větší kapacitou. Denní návštěvníci nejčastěji využívají parkoviště P3 Zelený Potok. Odbavování na všech třech parkovištích v Peci pod Sněžkou řídí počítač. Před sjezdovou závorou si ze stojanu vezmete parkovací lístek, podle kterého při odjezdu zaplatíte za každou započatou hodinu dle ceníku. S délkou parkování se cena za hodinu snižuje. Parkoviště jsou i hlavním distribučním místem sezónních novin Veselý výlet.

SNOWPARK PRO SNOWBOARDISTY

Téměř celá sjezdovka Na muldě byla ještě před sezónou vybavena umělými překážkami, které po zasněžení, uježdění a dotvarování vytváří členitý terén – snowpark. Je určený výhradně snowboardistům, různé sněhové vlny, rampy a skoky slouží k nácvičce figur. Na vzniku snowparku se podílel přední český jezdec Martin Černík a společnost Quiksilver Camp. Ta ve spolupráci se SKI Pec v týdnu od 20. do 27. února 2000 pořádá snowboardový týden s exhibicemi a závodním víkendem nejen Na muldě, ale i jedné sjezdovce na Javoru. Vlek Na muldě i nadále slouží pro návrat lyžařů na Lučiny.

INFORMACE O LYŽOVÁNÍ V PECI

Nejllepší představu o stavu sjezdovek a počasí si uděláte při sledování Panoramatické kamery. Každý den od osmi do půl deváté v přímém přenosu na ČT2 vidíte záběry z hlavních českých horských

středisek. Kamera umístěná na vysoké věži na Zahrádkách snímá nejen pecké sjezdovky, ale i hřebeny se Sněžkou a Studniční horou. Podle toho se můžete rozhodnout o túře na běžkách. Novinku, kterou uvítají především zahraniční hosté, najdete na rakouské satelitní stanici TW1, určené turistice a sportu. Díky spolupráci SKI Pec s firmou SITOUR je po celý den na konci opakujícího se programu Panorama vždy po záběrech z alpských středisek v přímém přenosu pohled na Pec pod Sněžkou a Špindlerův Mlýn. Další informace najdete na internetových stránkách www.krkonose-net.cz/pec nebo v teletextu na obou programech České televize na straně 190. Ceny hlavních jízdenek se oproti loňskému roku zvýšily pouze o inflační nárůst, cena týdenní a sezónní jízdenky zůstala stejná.

Přímo při lyžování získáte největší přehled o dění v lyžařském areálu SKI Pec z nové velké televizní obrazovky umístěné na dolní stanici Zahrádek. Vedle běžných zpráv o stavu sjezdovek a provozu vleků se dozvíte informace o čekacích dobách na jednotlivých místech a v prostřihu uvidíte v přímém přenosu záběry z panoramatické kamery.

Lyžařský areál SKI Pec patří mezi nejlepší lyžařské sjezdové terény v České republice. Jedenáct vleků o celkové délce téměř 7500 metrů přepraví 8750 lyžařů za hodinu. Různé náročné a dlouhé sjezdovky jsou před každodenním provozem perfektně upraveny třemi moderními rolbami. V lyžařském areálu je odbavovací systém s magnetickými kartami, který umožňuje volbu různých druhů jízdenek a zároveň lyžování na kterémkoli zdejších vleků. Večerní lyžování trvá podle zájmu až do 21 hodin a je v ceně denní jízdenky.

V areálu najdete úschovnu zavazadel a lyží, veřejné záchody, ski-servis a půjčovny lyží, lyžařské školy, rychlá občerstvení i restaurace. Všechny sjezdovky jsou při provozu vleků pod dohledem Horské služby. V celém areálu je dobrý signál mobilních telefonů sítě Paegas a Eurotel.

1 Javor I - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 1019 m, převýšení 246 m, kapacita 1060 osob/hod., středně náročná sjezdovka

2 Javor II - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, kap. 1060 os.

3 Hnědý Vrch - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 1194 m, převýšení 315 m, kap. 1100 os., středně náročná sjezdovka

4 Vysoký Svah (Smrk) - vlek s obsluhou, unašeče pro dva lyžaře, délka 812 m, převýšení 150 m, kap. 870 os., snadná sjezdovka

5 Zahrádky I - vlek s obsluhou, unašeče pro 2 lyžaře, délka 895 m, převýšení 225 m, kap. 1000 os., středně náročná sjezdovka

6 Zahrádky II - samoobslužný vlek s teleskopickým unašečem pro 1 lyžaře, délka 380 m, převýšení 80 m, kap. 560 os., středně náročná sjezdovka

7, 8 Klondike I a II - samoobslužné vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 360 m, převýšení 60 m, kap. 560 os., snadná sjezdovka

9 Zahrádky III (U lesa) - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 350 m, převýšení 60 m, kap. 560 os., snadná sjezdovka, večerní lyžování

10 Na muldě - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 550 m, převýšení 100 m, kapacita 800 os., středně náročná sjezdovka, snowpark pro snowboardisty

11 ESO - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 320 m, převýšení 115 m, kapacita 620 os., středně náročná sjezdovka, večerní lyžování.

Po Liščí cestě - Lyžařský areál SKI Pec je určen především pro sjezdové lyžování, ale přesto sněžné rolby upravují i běžecké tratě. Pravidelně jsou udržovány dvě trasy. Ta lehčí vede od horní stanice Zahrádek na Lučiny, kolem Slovanky ke Kolínské boudě a dál k Černé hoře na Václavák, kde se napojuje na tratě okolo Světlé a Černé hory upravované rolbami z Janských Lázní. Druhá, možná zajímavější trasa začíná také u horní stanice Zahrádek, ale vede na druhou stranu. Ještě před Lesní boudou uhýbá na široký bezlesý pás vedení plynovodu. Těsně před Tetřevími boudami zahýbá doprava a dlouze protíná prudký svah Liščí hory. Tento úsek se dříve jmenoval Vodovodní cesta, dnes mu říkáme Liščí cesta. Nyní je bezlesý úsek skvělý pro daleké výhledy do Podkrkonoší, ale při silném větru se tu tvoří závěje, které po vydatném sněžení i silná rolba těžko překonává. Brzy po projetí hezkých partií pod Zadními Rennerovkami upravovaná stopa končí. Ještě se po ní svezete k horské silnici vedoucí doleva na Hřibecí boudy a dál dolů do Strážného. Vy se ale dejte doprava a na druhé křižovatce nad Lahrovými boudami opět doprava až vystoupáte přes Přední a Zadní Rennerovky k Bufetu na Rozcestí. Sem vede upravovaná stopa ze špindlerovské strany přes Klínovky. Nechcete-li sjet do středních Krkonoš, můžete se vrátit přes Liščí horu opět na Zahrádky. Takový okruh je snadný a za pěkného počasí vám stačí i s nástupem krátký půlden.

SKI	Hlavní sezóna 24. 12. 1999 - 31. 3. 2000		Mimo sezóna 1. 11. 1999 - 23. 12. 1999 1. 4. 2000 - 2. 5. 2000	
	dospělí	děti	dospělí	děti
1 jízda	40	40	40	40
dop. 9 - 13 hod.	250	200	200	150
od 11 hod.	350	250	320	220
od 12 hod.	300	220	280	190
od 13 hod.	270	190	240	160
od 14 hod.	250	170	210	140
večer 16-21 hod.	150	120	150	120
1 den	380	280	350	250
2 dny	650	410	550	360
3 dny	890	530	740	440
4 dny	1110	630	900	520
5 dnů	1310	750	1050	580
6 dnů	1470	850	1180	640
7 dnů	160	920	1300	700
5 ze 6	1350	800	1080	620
6 ze 7	1500	890	1220	680
sezóna	6000	4000	6000	4000

Poznámka: Ceny v Kč a včetně DPH, děti do 10 let, senioři od 70 let. Možnost zakoupení jízdenky na kterýkoliv den (předprodej). Pokladny jsou otevřeny 15 minut před zahájením provozu, na sezónní skipas potřebujete vlastní fotografii, provozovatel vleků si vyhrazuje právo uzavřít vlek a sjezdovky při provozních poruchách, nadměrné rychlosti větru, výpadku elektřiny a podobně (v těchto případech nevzniká právo na vrácení jízdného). Zákaz lyžování mimo upravené sjezdovky není svévolným omezováním lyžařů, ale nezbytným opatřením pro obnovu lesa v okolí sjezdovek (především na Javoru a Hnědém Vrchu).

SKI Pec a.s., Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, ředitel František Vambra, tel. informace (0439) 796 280, vedení areálu 796 375, 796 285, fax 796 398, provozní doba 9 - 16 hodin, od 15. 2. 2000 do 16.30, www.krkonose-net.cz/pec.

Pamatuji se, jak nám na školní besedě vyprávěl člen Horské služby Bohumil Hofman z Pece pod Sněžkou o svém zasypaní lavinou 30. dubna 1958 v Obřím dole. Tehdy se vydal na úbočí Sněžky s polským pohraničником hledat aktovku vedoucího z Obří boudy, který ji ztratil při pádu během sestupu ze Sněžky. Tašku našli, ale když se vraceli k Obří boudě, oba strhla lavina z těžkého firnového sněhu. Naštěstí se polský voják dokázal vyhrabat a zavolal pomoc. Bohumil pod sněhem neztratil vědomí a doufal v rychlou záchranu. Dokázal si před obličejem udělat prostor, mohl pohnout pouze hlavou. Plivnutím před sebe poznal, že leží na zádech. Brzy slyšel nad sebou hluk, který se najednou jakoby vzdaloval. Tehdy zažil největší strach, že ho záchranáři přešli. Řval co mu dech stačil a skutečně jeho volání lidé zaslechli a vyhrabali ho. Byl dva metry hluboko a s lavinou ujel asi 200 metrů. Povídání na mě tak zapůsobilo, že jsem si tehdy řekl, že raději nikdy na hřebeny v zimě nepůjdu. Opak je pravdou, zimní návštěvy nejvyšších míst Krkonoš jsou nejkrásnější. Jen člověk musí dodržovat dobrá a důležitá pravidla.

Laviny vznikají hlavně v místech u velkých plošin, ze kterých je odváty snůh uložený často ve velkém množství na okraje ledovcových karů. Při přetížení způsobeném dalším přívalem sněhu nebo oteplením a změnou struktury sněhu se masa dá do pohybu. Velikost laviny je úměrná velikosti sběrného místa. Proto jsou největší laviny v oblasti Obřího dolu, nad kterým se snůh kumuluje z velké plochy Bílé louky. Naopak například nad sousedním Lvím dolem není žádná náhorní bezlesá pláň a laviny tu nesjíždějí. Při pádu velké masy sněhu je často poškozen i porost hluboko pod horní hranici lesa.

Lavinová dráha v dubnu 1999 v Obřím dole (foto Karel Hník).

To nehodnotíme jenom záporně, protože dojde sice ke zničení lesa, ale zároveň se uchovávají často vzácné botanické lokality. Pravidelné laviny brání růstu stromů a keřů a tím i zastínění a vytlačení alpinských bylin, které lavinové dráhy v nižších polohách osídlily.

Asi nejmohutnější známá lavina v Krkonoších se zřítíla 4. března 1956 z Úpské hrany do Obřího dolu. Nezastavila se jako vždy předtím na dně Úpské jámy, ale převálila se přes Dolní Úpský vodopád schovaný do té doby ve staletém lese. Kronikář a člen Horské služby Josef Šourek popsal 1200 metrů dlouhou lavinu, která v nejnižší části prorazila sto metrů široký průsek silným smrkovým porostem. Některé stromy byly vytrženy i s kořeny, jiné vymrštny stranou hluboko do zbylého lesa. Popraskané, rozštípané a polámané dřevo dřevaři zpracovávali celé příští léto. Většina z více než tisíce kubiků se hodila pouze pro výrobu papíru či na palivo. V roce 1962 spadla v Obřím dole další obrovská lavina. Tentokrát se utrhl ze Studniční hory, projela Malou Studniční jamou a než dorazila ke kapličce u turistické cesty prokácela široký průsek. Ještě v údolí měla tolik energie, že vylétla vysoko do protisvahu. Kapličku masa sněhu odhodila o několik desítek metrů stranou.

V lavinách umírají i lidé. Historicky nejznámější je případ horala a strážce Obří boudy Stefana Dixe. Tomu 27. března 1900 zemřela na Obří boudě manželka, ale nemohli ji snést a pohřbít, protože ty dny byla silná bouře. Konečně se 1. dubna vyčáslilo a sousedé slíbili donést rakev pro nebožku. Stefan Dix se synem Franzem jim chtěli upravit cestu, ale když došli do Rudné rokle, utrhl se nad nimi na svahu Sněžky lavina a oba smetla. Syn se dokázal vyhrabat a dojit pro pomoc. Právě v okamžiku, kdy Stefana Dixe našli v půlmetrové hloubce udušeného sněhem, dorazila k místu neštěstí skupina s rakví pro jeho manželku. Tak je společně snesli i pochovali ve Velké Úpě. Událost připomíná Dixův kříž. Největší krkonošské lavinové neštěstí se stalo 20. března 1968 v dolině Bialy Jar nedaleko Malého Stavu na polské straně hor. Pod sněhem zemřelo 19 mladých lidí. Posledními oběťmi laviny se v předminulé zimě stali dva horolezci v Labském dole.

V Krkonoších je několik lavinových oblastí, přes které vedou letní a jen výjimečně zimní turistické cesty. Nejznámějšími místy jsou Obří důl včetně Studničních jam, horní část Modrého dolu, údolí Bílého Labe, Dlouhý důl, Kozí hřbety, Labský důl a Kotelní jámy. Další lavinová místa jsou v polské části Krkonoš. V případě lavinového nebezpečí Horská služba všechny ohrožené turistické cesty označuje výstražnými žlutočernými tabulemi STOP Laviny – Lawinen. Pak už je na vás, zda výstrahu respektujete. Nejbližší smrti jsou vyznavači jízdy na lyžích a snowboardu horským terénem. I přes zákaz ochránců přírody sjíždějí v prašanu například ze Sněžky a Studniční hory. Minulou zimu hoši vyvázli ve Studniční jámě jen zázrakem, možná se jim to "povede" letos.

Po měsících strávených v různých horách světa se mohou Krkonoše zdát mrňavé i mně. Pak si vzpomenu třeba na příhodu z roku 1987, kdy himalájský tygř Josef Rakoncaj a Mirek Lanš Šmíd s přáteli měli namále v Obřím dole. Tehdy dostali při dostatku sněhu povolení k horolezeckému výcviku v Úpské jámě na ledovém Mazáckově pilíři. Sněhu bylo opravdu dost, jenom byl víc sypký, než si připouštěli. Když došli pod pilíř, utrhl se z Úpské hrany lavina a všechny "svezla" do údolí. Naštěstí neměla takovou sílu, jako v těchto místech mívá, a kluci se vyhrabali. Jen jednoho borce nemohli chvíli najít. Mirek se mi pak svěřil, že se už trochu bál. Připomenutí, že Krkonoše jsou velké hory, je stále jen ztráta tehdy vzácného materiálu. Poučná je rovněž loňská zkušenost z Alp, kde laviny padaly i na místech nečekaných a zabily desítky lidí. Změny lavinových drah v Krkonoších mohou přijít nejen s globálním oteplováním Země, ale také s imisním odlesněním některých svahů.

I když jsme si povídali o lavinách, je při zimní návštěvě vysokých poloh Krkonoš větším nebezpečím ledový povrch. Většinou na uzavřených cestách v posledních letech uklouzlo a zřítílo se několik lidí. Pády ze Sněžky, do Obřího dolu i jinde skončili skoro vždy smrtí. Přitom většinou stačilo respektovat výstražnou tabulku

SKI HOFER

V letním vydání Veselého výletu jsme vám vyprávěli o rodině Hoferů z Portásek ve Velké Úpě. Sto let vynášeli náklady na Sněžku a Helmut Hofer byl nosičem posledním. I když odložili dřevěné krosny s často stokilovým nákladem, stráním nad Velkou Úpou zůstali věrni. Oba synové posledního nosiče několik let pracovali na lanovce na Portášky, Helmut mladší nyní provozuje se sněžnou rolbou taxislužbu a zásobuje okolní boudy. Jejich nová služba také nevybočuje z tradice předků. Hoferové zase přepravují, ale nyní vás, lyžařské hosty.

Iniciátorem stavby nového moderního vleku byl nejmladší z Hoferů Walter. S pomocí rodiny a přátel na svých pozemcích a pozemcích sousedů postavili v nejlepším úseku sjezdovky Portášky 600 metrů dlouhý lyžařský vlek od rakouské firmy Stomag. Díky vyšší nadmořské výšce 850 až 1000 metrů bývá sjezdovka v těchto místech celou zimu dobře vysněžená a upravená. K vleku je snadný přístup z Velké Úpy lanovkou na Portášky.

Na sjezdovce u nového vleku je zajištěno i občerstvení. U dolní stanice najdete bufet, jídlo si koupíte v restauraci a bufetu v nedaleké boudě Danielka. Ceny za jednorázové, polodenní a celodenní jízdenky jsou příznivé, zhruba poloviční než v hlavním lyžařském areálu v Peci pod Sněžkou.

SKI Hofer, lyžařský vlek v horní části sjezdovky Portášky ve Velké Úpě, provozuje Walter Hofer s rodinou, tel. 0603 218684, provozní doba denně od 9 do 16, od 15.2. 2000 do 16.30 hodin, vlek s obsluhou, unašeče pro 2 lyžaře, délka 600 m, převýšení 150 m, přepravní kapacita 750 osob za hodinu, středně náročná sjezdovka. Domluvíte se i německy.

PENSION SLOVANKA

Dřevěný dům postavený v dolní části Schneiderovy stráně jen kousek od historického centra Velké Úpy má dlouhou tradici poskytování služeb krkonošským hostům. Do horské chalupy se třemi hektary luk a chlévem pro pět krav jezdili letní hosté už téměř před sto lety. Z někdejšího stavení se zachovalo krásně zrestaurované roubení v největší místnosti. Dnešní třípodlažní dřevěný pension postavil asi v roce 1930 starosta prvního dílu samostatné obce Velká Úpa Josef Richter. Je ke cti současných majitelů Mirky a Miloše Klečkových, že dokázali obnovit původní vzhled a atmosféru pravého horského domu.

Klidný rodinný pension Slovanka nabízí ubytování převážně ve dvoulůžkových pokojích, které mají hygienický kout s teplou vodou. V apartmánech jsou koupelny se sprchou a toaletou, ty postupně přibývají i v dalších pokojích. Stravovat se můžete formou polopenze, na objednávku dostanete i oběd. Bohatě snídaně jsou podávány formou švédských stolů. K večeři je polévka, hlavní jídlo s oblohou, salát nebo dezert či ovoce. V jídelně, která je v nejstarší části domu, můžete večer posedět libovolně dlouho a dát si nealkoholické nápoje, lahvové pivo Plzeň, světlý nebo tmavý Gambrinus či další občerstvení.

Jeden veřejný lyžařský vlek je přímo na stráni za domem, přes něj se dostanete k dalším vlekům v Javořím dole. Skibusem nebo autobusem můžete přejet dva kilometry k lyžařskému areálu SKI Pec, odkud se na lyžích snadno vrátíte přímo ke Slované. Z jídelny je pěkný pohled na protější sjezdovku Portášky se sedačkovou lanovkou a novým vlekem SKI Hofer. O situaci na sjezdovkách i dalších místech hor budete mít informace přímo z nejlepšího zdroje. Miloš Klečka je profesionálním záchranářem Horské služby. Ve Slované vám dobře poradí i s dalším programem. Obě dcery majitelů jsou nejen skvělé lyžařky, ale také učitelky lyžování a podílí se na letním programu pro hosty Pece pod Sněžkou. Padesát metrů pod pensionem je celoročně dostupné vlastní osvětlené parkoviště.

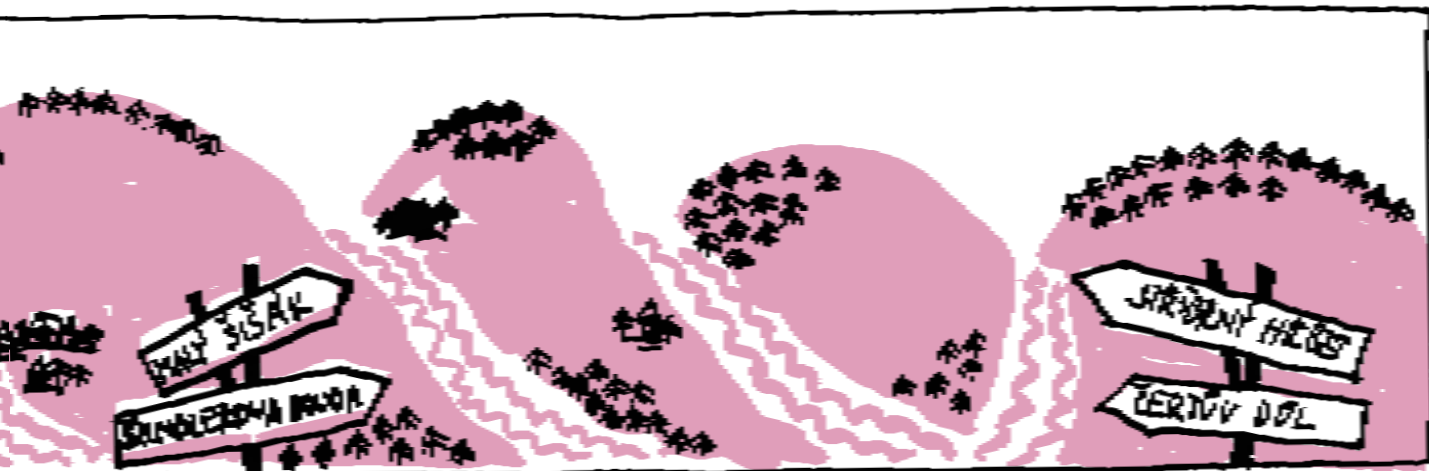
Pension Slovanka, Velká Úpa čp. 223, PSČ 542 22 Pec pod Sněžkou 2, majitelé Miroslava a ing. Miloš Klečkoví, tel., fax: (0439) 796 247, poskytuje ubytování (celkem 35 lůžek) s polopenzí, apartmá s koupelnou a pokojem s hygienickým koutem, sat. TV, celoroční parkování na vlastním parkovišti. Domluvíte se i německy.

V SEDMIMÍLOVÝCH BOTÁCH ZA SEDMERO KOPCŮ A SEDM ŘEK

Nejsevernější výspa někdejšího vrchlabského panství s poetickými názvem Sedmidolů, olemovaná zemskou hranicí, je dnes jednou z částí Špindlerova Mlýna. Jižní svahy hraničního hřebene zde spadají do rozevřené náruče dvojediného Labe. Toho "pramenného", řitičního se dolů přes 35m vysoký Labský vodopád z Labské louky a Bílého, sbírajícího pramínky na Úpské rašelině, aby se navzájem setkala u Dívčí lávky. Odvěká chloubka Sedmidolů, rozsáhlé horské hvozdy, nesou dosud patrné jizvy po pustošivé vichřici v roce 1966. Hluboce zaříznutá údolí potoků, napájejících obě labská ramena, jsou ve zhruba poledníkovém směru souběžně rozložena v prostoru vymezeném, s přímhouřením oka, Labskou boudou na jedné a Boudou u Bílého Labe na druhé straně. V souladu s názvem území je jich opravdu sedm: Pudlava, Dvorský, Medvědí a Červený potok, Hřimavá bystřina, Čertova strouha a Stříbrná bystřina. Kdysi bohatý lovecký revír, ne náhodou v něm vydržel poslední medvěd na české straně hor až do roku 1726, je podél většiny potoků protkán již po staletí osídlenými lučními enklávami. Potomci alpských kolonistů, především dřevařů a horníků, tady již od 17. století zakládali nejprve letní boudy. Z mnohých vyrostla současná věhlasná pohostinská zařízení, mnohé dodnes nesou ve svém názvu jména svých zakladatelů či pozdějších nájemců. Příjmení Adolf, Bradler, Kraus, Erlebach, Hollmann, či Špindler, lze v údolí jinošského labského veletoku vystopovat v historii téměř každého stavení. Martin Erlebach tak dal jméno Martinovce, David Kraus Davidovým boudám; jsou tu Bradlerovy boudy, Erlebachova, Adolfova, Špindlerova. Právě pro citlivé sepětí dávných obydlí s okolní přírodou je Sedmidolů považováno znalci i prostými horáky za krkonošské "rodinné stříbro". Leží v samém srdci Krkonoše, na pomyslné čáře procházející sníženinou Slezského sedla a ta je dělí na část východní a západní. Více než suchý výčet topografických faktů napoví lidský příběh obyvatel některé z bud. Nabízejí se ty nejznámější a největší z hřebenovek s pestrými historiemi: Petrova bouda, Špindlerova bouda, Martinovka... Důvodů, proč jsem zvolil jednu z těch méně známých, Erlebachovu boudu pod Malým Šišákem, je hned několik. Tím hlavním je současná výstava fotografií "Bejvávalo na horské boudě" v Krkonošském muzeu ve Vrchlabí, kterou můžete ještě do konce ledna navštívit. Přes padesát pečlivě vybraných snímků z unikátní kolekce asi 250 skleněných negativů, dokumentuje obyčejný život na jedné typické krkonošské boudě začátkem našeho století. Nasnímal je syn tehdejší majitelky staré Erlebachovy boudy Reinhard Erben v letech 1905 - 1910, před tím, než navždy zmizel ve věvě I. světové války. Koncem 60. let je osvětlená vedoucí tehdy již rekreačního zařízení podniku Centrotex paní Chudomelová objevila v jedné z třináctých komnat letitého stavení a prozíravě je nabídla Krkonošskému muzeu.

Skupina bud ve Slezském sedle, nazývaná v minulosti souhrnně jako Špindlerovy, vyrostla podél staré obchodní a celní cesty spojující obě strany Krkonoše, většinou na základě parcelace vrchlabských panských dvorů po zrušení nevolnictví v roce 1781. Nejstarší z nich, starou Erlebachovu boudu, postavil s osou hřebene sedlové střešky ve směru vrstevnic, Ignaz Hollmann už roku 1784. Jeho dědicové zde hospodařili přesně sto a jeden rok. Jméno jí dal ale Franz Erlebach, který ve Svatém Petru vyráběl sněžnice pro boudaře a lesní personál, podle vzoru svých předků, dovezeného z původní alpské domoviny. Franz boudu koupil v roce 1885. Jeho dcera Karolina se provdala za Erbena, nájemce Boudy prince Jindřicha, postavené roku 1889 kus za hraniční čarou nad Velkým rybníkem. V roce 1914 oplakala již zmíněného jediného syna, zatím co její manžel nešťastně zahynul při výbuchu agregátu na svítíplyn o rok později. Chlapecká ruka je na boudě v horách nutně potřeba, a tak se nikdo moc nedivil, když boudařka Erbenová adoptovala statného Jihočecha z Českých Budějovic, který do tohoto koutu Krkonoše nastoupil v roce 1919 k finanční stráž. Šuškal se potají, že mazaná horákyne tak chtěla pojišťit své pašerácké řemeslo. V té době podél hranice pašoval skoro každý. V malém však hlavně ženy, které byly s několika lahvičkami kořalky nebo pikslíčkou cukrínů, ukrytými v záhybech sukně, méně nápadné. Příběh Františka Kukačky, který přijal dívčí příjmení své adoptivní matky, je příběhem člověka, který se dokázal dokonale sžít s novým prostředím. Jako hoteliér byl "Kukuk Erlebach" váženým a uznávaným špindlerovským občanem. Osobně vozil Dr. Eduarda Beneše při jeho návštěvách Petrovky a jistě nejen proto, že byl předsedou spolku více než 60 povozníků s koncesí ve Špindlerově Mlýně. S manželkou, vídeňskou Češkou, vyhnanou z města valčíků do domovského Trutnova po rozpadu Rakousko - Uherska, vtiskli svou pečť za pouhých 6 let i pronajaté Boudě u Dívčí lávky. Na vlastnoručně vyložené pstruhy ze sádky, upravené okamžitě v hotelové kuchyni, vzpomínali hosté ještě dlouho. Stejně jako projíždějící kočí na vzorně udržované cestu a pohostinné okénko s připravenou osminkou žitné na účet pasažéra. Těch bylo na frekventované křižovatce cesty do Labského dolu a silnice postavené italskými "ostrými hochy" roku 1914 na Špindlerovku, stále dost. Po mobilizaci v roce 1938 opět v čs. uniformě, dokázal tento starousedlík již dávno přijatý horal, zásobovat proviantem české vojáky na hájence pod Slezským sedlem, respektován i zfanatizovanými bojůvkami "freikorpsu". Válku přečkala rodina na staré Erlebašce, v důvěrném příbuzenském prostředí. Vždyť i sousední Gabi bouda, pojmenovaná po Gabriele Erbenové, patřila k rodinnému klanu. Zrušený hotel Palast v Berlíně poskytl díky jedné z příbuzných vydatnou finanční injekci na postavení moderní boudy ve 20. letech. To vysvětluje i stříbrné servírovací nádobí se značkou zaniklého hotelu v jejím vybavení. O horácké podnikavosti Františka Kukačky-Erlebacha svědčí i kvalitní stavební kámen nalámaný v blízkém lomu

během války a hráně dřeva připravené na výstavbu nové boudy. Poválečná léta však podnikání nepřála. Podle předávacího protokolu z 10. 10. 1961 přešla nakonec bouda do socialistického vlastnictví. Jen ten, kdo tu pokřivenou dobu zažil, dokáže pochopit pocit ponížení a bezmoci, kdy je na každý důvěrně známý předmět upevněn štítek s evidenčním číslem a bývalému majiteli, pokračovateli rodové tradice mnoha generací, je "laskavě" povoleno o něj nadále vzorně pečovat. S výstrahou, že jakékoliv poškození či ztráta, mu bude předepsána k úhradě. Současná Erlebachova bouda, postavená národním podnikem Centrotex v roce 1984, postrádá mnohé z nostalgického kouzla své předchůdkyně. Přesto zřejmě manželé Tomáškoví, kteří ji provozují, cítí duchovní odkaz místa. V její těsné blízkosti byl v říjnu 1999 z jejich popudu umístěn kamenný reliéf, zobrazující betlémský výjev. Má připomenout slavnostní atmosféru výročí 2000 let od narození Krista, oslavit rodinu a vztah člověka k přírodě.

Špindlerův Mlýn je se třemi sedačkovými lanovkami, dvaceti vleky a 25 kilometry upravovaných sjezdovek největším lyžařským střediskem v České republice. Celý sportovní areál má jednotný odbavovací systém časových jízdének s čárkovým kódem. Sjezdovky ve Svatém Petru a na Medvědině jsou uměle zasněžovány technickým sněhem. Každý den od 8.30 do 9 a v 18 hodin mohou vyjet lanovkou Na Plán a na Medvědině běžkaři za poloviční cenu běžné jízdenky. Rolby ze SKI areálu upravují nejméně dvakrát týdně běžecské tratě kolem Přední Planiny. Další kvalitní stopy jsou v okolí Horních Míseček, snadno přístupných lanovkou na Medvědině. Hlavní lyžařské svahy ve Svatém Petru a na Medvědině spojuje skibus. Denně od 8.30 do 16.30 v hodinovém intervalu vyjíždí autobus z autobusového nádraží po horské silnici ke Špindlerově boudě ve Slezském sedle až do výšky 1200 metrů nad mořem. Odtud nastupují běžkaři na hřebenové túry.

Ve Špindlerově Mlýně si můžete zvolit pestrý a zajímavý program bez lyží. Zajděte se vydovádět na **snowtubing** do Svatého Petra k pensionu Olympie. V provozu je denně od 10 do 21 hodin a jezdit mohou i děti starší šesti let. Se vzduchovou "sněhovou duší" vyjedete nahoru 130 metrů dlouhým vlekem a potom sjedete v sedě nebo v leže po jedné ze tří rozdílných drah s klopenými zatáčkami a bezpečným dojezdem. Součástí areálu je občerstvení a WC. Jiné svezení najdete na **Letní bobové dráze** poblíž hotelu Harmony. Když nejsou velké přívally sněhu, je v provozu také v zimě. Jízda korytem 1400 metrů dlouhého tobogánu z nerezového plechu je snadná a bezpečná, protože rychlost vozíku pro jednu až dvě osoby regulujete účinnou brzdou.

Máte-li odvahu, vyzkoušejte létání na **padákovém kluzáku** neboli **paraglidingu**. Už od roku 1995 ve Špindlerově Mlýně působí Paragliding School Miroslava Fejta a Oldřicha Žily s kontaktním sídlem v Pavilonu Kraus (tel. 0438 - 93 364). Stejně služby poskytuje Škola paraglidingu Czech Fly vedená Alešem Kočím (tel. 0602-730 557, 0438 - 493 390, e-mail: yellow-point@vr.bon.cz). Obě školy nabízejí krátké seznamovací kurzy, kompletní kurzy paraglidingu zakončené získáním pilotní licence a nejčastěji využívaný tandemový paragliding. Při něm hosté spolu s profesionálním instruktorem poletí z Pláně nebo z Medvědině nad Špindlerovým Mlýnem. Nově vzniklé Paragliding centrum v Domě služeb naproti Disko Dolská poskytuje kompletní informace o letových terénech a podmínkách v celých Krkonoších. Jeho součástí je prodejna veškerých potřeb pro paragliding. Od Moravské boudy nedaleko Špindlerovky vede do Špindlerova Mlýna sněžným skútem upravovaná **sáňkařská dráha**. Sáňky vám půjčí například v ROSSI sportu či v Pavilonu Kraus v centru města. Od hotelu Hubertus a hotelu Nechanický vedou zimní okružní **vyjížďky v saních** tažených koňmi.

V krytých **plaveckých bazénech** si zaplavete v hotelu Arnika na Labské, Horal ve Svatém Petru, Astra a Harmony v Bedřichově, kde jsou také haly pro tenis, squash a v Harmony i sportovní střelnice. Větší krytý bazén vzniká v areálu VZ Bedřichov, od léta tu bude v provozu nová squashová hala. Bowlingové dráhy jsou v hotelu Zátíší ve Svatém Petru a v hotelu Astra na Bedřichově.

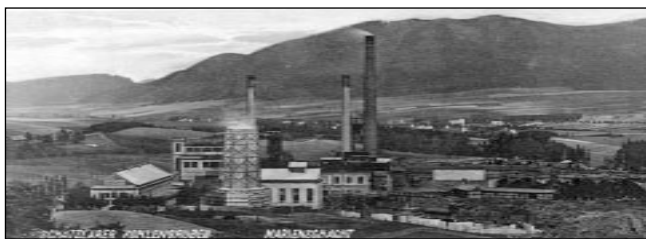
Turistické informační centrum (TIC, telefon (0438) 93 656, fax 93 989, e-mail: infoc@vr.bon.cz) najdete v budově městského úřadu ve Špindlerově Mlýně, je otevřené denně od 9 do 17 hodin s hodinovou polední přestávkou. V českém, německém, anglickém a ruském jazyce tu získáte informace o městě, turistice, lyžování, čerstvé zprávě Horské služby a Správy KRNAP. Při návštěvě podává TIC rovněž informace o možnosti ubytování. Vedle propagačního materiálu jsou k dostání mapy, průvodce, pohlednice i drobné suvenýry. TIC spravuje nonstop informační telefonní linku 048 5225980, kde pomocí tlačítkového telefonu volíte jazyk a okruh požadovaných informací včetně těch o ubytování všech kategorií.

TURISTICKÉ FÁRÁNÍ V ŽACLÉŘI Antonín Tichý

Černé uhlí se v okolí Žacléře dobývá už od 15. srpna 1570, ale opravdový rozvoj těžby nastal až v 18. a 19. století. Na rozsáhlém ložisku je síť štol a svislých šachet. Již koncem 19. století se jednotlivá těžářstva spojila do Západočeského báňského akciového spolku. V roce 1950 vznikl sloučením několika jam nynější důl Jan Šverma, nejstarší důl na černé kamenné uhlí v Čechách. V té době začalo hloubení hlavní těžní jámy Jan, které chybí jen málo metrů do rovného kilometru. Zhruba 600 horníků vyváželo 200 - 250 tisíc tun uhlí za rok. Přechod na tržní hospodářství odhalil ekonomickou neúnosnost další těžby. Žacléřské hlubinné hornictví po více než čtyřech stoletích 31. 12. 1992 skončilo. V zemi zůstalo vedle zásob uhlí víc než 77 km chodeb a překopů na rozloze 10 km², které je třeba postupně zasypat. Dlouhodobého úkolu se ujala společnost Gemec, která postupně rozebírá použitelný důlní materiál a opuštěné chodby zaplavuje elektrárenským popílkem. Důlní zařízení musí být ještě několik let v provozu. Tak se zrodil nápad zpřístupnit část dolu veřejnosti. Zažít malé dobrodružství při fárání může každý z vás, kdo je zdravý a starší 15 let.

Nejprve projdete vstupním školením o bezpečnosti a seznámíte se s obsluhou samozáchraného dýchacího přístroje. V šatně si své věci uložíte do skříňky a ustrojíte se do přípravného obleku – od trenýrek, košile a ponožek, až po černé hornické fáračky, gumové holínky a rukavice. Vše je čisté a srovnané. Nezbytná je přilba s čelním světlem a bateriovým zdrojem na opasku. K baterii a dýchacímu přístroji dostanete v lampárně proti podpisu i tradiční plechovou známku s číslem. Ta zůstane v cáchovně zavěšená na orientační tabuli, dokud opět nevyjete na povrch.

Těžní klecí sjedete až do čtvrtého patra v hloubce 250 m. Nižší patra se již postupně zaplavují. Mrtvou muzejní expozici ale nečekejte. Všechno je autentické a přes "starožitný" vzhled také funkční. Chodby jsou zpevněné ocelovou výztuží s betonovými pažnicemi nebo dřevěným obložením. V mezerách se lesknou žilky černého uhlí. Občas minete na kolejích seřazené železné vozíky naložené materiálem. Procházíte přes větrné mosty, komůrky z obou stran opatřené těžkými železobetonovými vraty. Navštívíte miniděpo důlních lokomotiv a čerpací stanici, kde mohutná čerpadla zajišťují koloběh důlní vody. Průvodcem vám budou profesionální horníci, třeba štajr Engelbert Kirsch nebo jeho kolega Bohumil Feesta. Jak je v Žacléři tradicí, hovoří oba plyně německy. Na povrchu vás čeká ještě prohlídka stroje, odezdání výstroje a pak sprchy. Rychleji než za dvě hodiny to nestihnete. Hezká vstupenka za 250 Kč se vám po vyfárání nebude zdát po pěkném zážitku drahá. Zdař Bůh.

Turistické fárání v Žacléři, Společnost GEMEC UNION a.s., ředitel ing. Karel Novotný, rezervace tel: (0439) 876 154 a 7, fax: 876 123, v provozu je vždy v úterý a ve čtvrtek v 9 a v 11 hodin. Exkurzi může absolvovat vždy nejvýš 20 zájemců, nejméně 3 osoby. V sobotu je exkurze možná při objednávce nejméně 2 dny předem a pro nejméně 10 osob. Zaparkujete před závodem. Výklad je také v německém jazyce. Hlavní aktivitou společnosti Gemec je těžba a prodej černého uhlí v nově otevřeném povrchovém dole na nedalekém kopci Jiří a hlavně výroba a prodej široké nabídky tvárných suchého zdění. Odbyt zajišťuje pan Luděk Vlček, tel. 876 154, 876 111, v pracovní dny od 6.00 do 14.00 hodin.

Širokou škálu výstav připravilo **Krkonošské muzeum ve Vrchlabí**. V hlavním sídle muzea v klášteře je vedle stálé ekologické expozice Kámen a život a národopisné výstavy Člověk a hory v ambitu výstava Budiž světlo od prosince do konce února. Předvádí vývoj svítidel před zavedením elektřiny. Ve stejných prostorách bude od března do května výstava obrazů s krajinnými motivy novopackého výtvarníka Vlastimila Mužíčka. V historických Třech domech na Náměstí míru pracovníci krkonošského muzea připravili zajímavou výstavu uceleného souboru dobových fotografií z Erlebachovy boude ve Špindlerově Mlýně (o tom též na straně 20). Potrvá už jen do konce ledna 2000 a po ní od 7. 2. do 31. 3. bude vystavovat své fotografie Krkonoš zdejší známý fotograf Jiří Bruník. V druhém historickém domě je do konce ledna výstava keramiky výtvarníka Václava Dyntara. Od poloviny února do konce března vystavují textilní práce paní Dobešová a paní Gregorová. V dubnu se sem vrátí stálá výstava Krakonošovy proměny.

Krkonošské muzeum v Jilemnici připravilo na prosinec a leden v návaznosti na vrchlabskou výstavu expozici Světlo, kde uvidíte vývoj svítidel na elektřinu. V únoru a březnu v Jilemnici najdete výběr z tvorby humoristy Vladimíra Rencína. Na duben a květen se připravuje výstava o textilním modrotisku.

Velmi aktivní je **Městská galerie v Trutnově**. V restaurovaném renesančním domě je v lednu výstava obrazů a grafik hrnovského výtvarníka Milana Bubáka. V únoru tu vystavuje krajinné fotografie Zbyněk Šanc a v březnu své práce studenti Akademie výtvarných umění v Praze, kteří pocházejí z Trutnovska. Známy výtvarník Jaroslav Klapště představí své grafiky v dubnu.

Muzeum Podkrkonoší v Trutnově pořádá vedle stálých výstav Bitva u Trutnova 1866 a Poklady minulosti do 9. ledna vánoční výstavu Od Barbory do Tří králů. Od konce ledna a v únoru je tu výstava barevných romantických fotografií krajiny od Jiřího Grunda. V březnu a dubnu muzeum uvede velikonoční výstavu.

Autorská **Galerie U Mistra s palmou v Komenského ulici v Náchodě** uvádí v lednu a v únoru prodejní výstavu obrazů, kreseb a grafik dvaceti současných moderních autorů. V březnu 2000 tu vystavuje abstraktní obrazy Aleš Ogoun. Celý duben je tu posmrtná výstava mediální malby Václava Groula. Výtvarníci si u majitele galerie Milana Hencla mohou koupit připravená plátna pro olejovou malbu a malířské stojany (0441/422216).

V Galerii M ve Vrchlabí na hlavní ulici vystavuje obrazy s krajinařskými motivy majitel galerie Václav Mejvald. V únoru tu najdete krajiny, zátiší a portréty jilemnického výtvarníka Václava Horáčka.

Zajímavá je zimní návštěva **zoologické zahrady ve Dvoře Králové**, kterou najdete otevřenou denně od 9 do 15 hodin. Ovšem po celý prosinec a leden je tu rozšířený program "Vánoční ZOO" s prodlouženou otevírací dobou do 19. hodin. Proto stihnete vyzdobenou a slavnostně osvětlenou zahradu i po lyžování. Určitě se zajděte podívat do pavilonu Ptačí svět, kde převážně tropičtí ptáci létají volně mezi vámi. V pozdějších hodinách máte šanci vidět i krmení šelem.

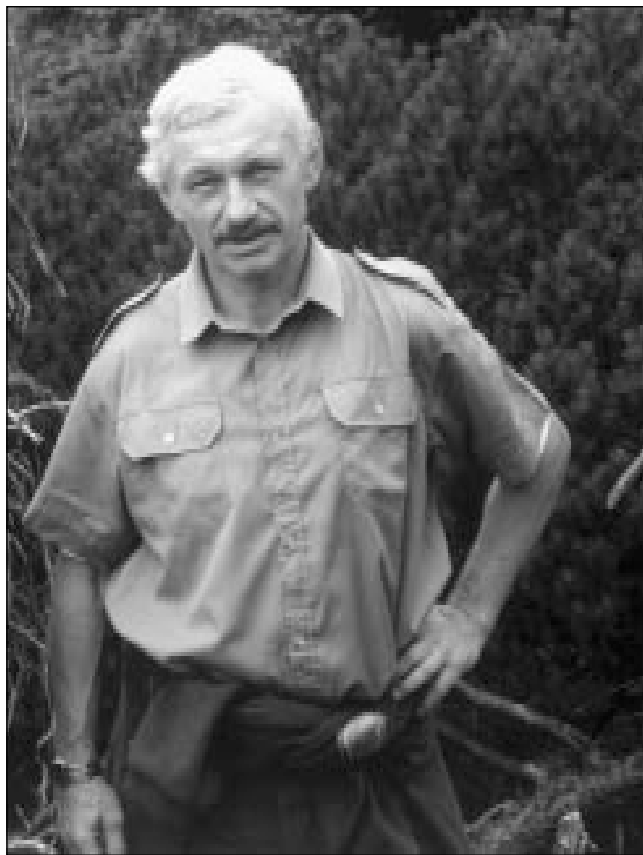
Při návštěvě dolů určitě zajděte do letos otevřeného **Městského muzea v Žacléři**. Vedle očekávaných hornických expozitů kustod muzea Daniel Mach příjemnou formou představuje dějiny královského města, dříve běžné předměty horalů z nedalekých Rýchor, slavné rodáky v čele se sochařem Emilem Schwanterem i začátky lyžování v nejvýchodnější části Krkonoš. Zimní otevírací doba je trochu přizpůsobena lyžařům, proto je otevřeno od středy do pátku od 13 do 18 hodin a o víkendu od 10 do 16 hodin.

Rozhodnutí sloučit krkonošská polesí a zvětšit hajným revíry skoro na dvojnásobek nebylo v roce 1974 moudré. Připojením lesní správy Latovo údolí k Malé Úpě vzniklo polesí, které začínalo v Horním Maršově a končilo na vrcholu Sněžky. Brzy nato propukla ekologická katastrofa nečekaných rozměrů. Vlivem průmyslových imisí začaly umírat tisíce krkonošských smrků. Vyvolané kácení poškozeného lesa nemělo v našich horách obdoby a lesníci v nafouklých revírech nestíhali být všude, kde jich bylo potřeba. V roce 1976 jsem byl právě jako lesnický adjunkt na odborné praxi na polesí Malá Úpa, když se snad pod tíhou narůstajících problémů lesního provozu zastřelil náš polesný. Vzpomínám, jak nikdo z maršovského lesního závodu nechtěl břemeno lesní správy Malá Úpa převzít. Až se našel jeden statečný, Oldřich Lábek. V křidu mohl dál vést své podhorské polesí Vlčice se zdravým lesem, ale lákaly ho hory a dnes už vím, že si také předsevzal těžkou věc vyřešit. Zpracování kalamitního dřeva věnoval deset let, na kopcích kolem Malé Úpy už roste nový les. Poznal jsem ho při další prázdninové praxi. Od prvního dne se mi i přes spoustu vlastních povinností věnoval a vysvětlil mi přímo v lese mnoho z lesařiny. Naše cesty se později profesně rozdělily, ale i tak jsme spolu zažili hezké chvíle na loveckých chatách vysoko v horách při vyprávění u krbu o loveckých zážitcích, problémech lesa a ochrany přírody. Oldřich je myslivec ze staré školy. Mnoho večerů a časných rán věnuje pozorování zvěře a roznášení soli do slaniček pod Sněžkou. Přitom nikdy sám kapitální jelena neuložil. Dovedl však mnoho loveckých hostů na dostřel. Jednou jsme se měli sejít na lovecké chatě Jana u Velkého polomu. Když Oldřich do půlnoci nepřišel, zalehl jsem ke spaní. Za chvíli vrazil do dveří. Byl rozzářený zážitky z pozorování zvěře pod Sněžkou. Jen ta cesta zpět ve tmě po Pašeráckém chodníku je strašná, povzdychl si. Myslím, že v něm tehdy začala zráť myšlenka zřízení Pašerácké lovecké boudy v závěru Lvího dolu. Za pár let jsme tam seděli kolem krbu. Roubených srubů postavil vlastníma rukama několik, ten poslední velký pro svou rodinu u vlčíckého polesí na půl cesty mezi Trutnovem a horami.

Na konci osmdesátých let odešli do výslužby skoro všichni z vedení lesního závodu Horní Maršov a nahradili je mladší lesníci. Každý věděl, že nejspolehlivější je polesný z Malé Úpy, a že by právě on mohl stát v čele, ale jako nekomunista se ředitelem stát nemohl. Ve skutečnosti už tehdy řídil ve funkci hlavního inženýra lesní provoz ve východních Krkonoších. Po revoluci v roce 1989 byl Oldřich jmenován ředitelem lesního závodu. Přispěl k vrácení polesí i lesnických revírů do původních hranic a za všechny lesníky Krkonoš vedl jednání o novém pojetí Krkonošského národního parku a jeho lesnictví. Tehdy jsme se dvakrát neshodli v zásadních věcech. Můj kamarád spoluvytvářel v parlamentu České republiky zákon o ochraně přírody a prosadil, že lesníci a ochránci přírody budou v národních parcích v jedné organizaci, to znamenalo u nás ve Správě KRMAP. Postup jsem obhajoval, ale Oldřich Lábek to odmítal z obav o financování a nezávislost lesního provozu. Zákon byl přijat a on se mi po šestileté zkušenosti s vedením Správy KRMAP přiznal, že se tehdy mylil. Jeho upřímnost na mě zapůsobila. Náš druhý spor trvá a týká se lesní svážnice přes horu Kouli nad Lvím dolem. Protestovali jsme s přáteli proti její stavbě už při vzniku projektu v roce 1989. Přestože jsme se dodnes o nutnosti cesty neshodli, nikdy Oldřich naše snažení nesnižoval a tehdy pro své odborné odpůrce udělal víc, než kompetentní lidé z ochrany přírody. I díky tomu je cesta na Kouli užší a kratší.

Ke spojení lesního hospodářství a Správy KRMAP došlo 1. ledna 1994. Tehdy se zdálo, že dlouholetý profesní spor lesníků a pracovníků ochrany přírody je nepřekonatelný. Vznikl problém, kdo nový podnik se stovkami lidí povede a hlavně sjednotí. Oldřich Lábek se nepřihlásil do žádného konkurzu, přesto byl ministrem životního prostředí přímo jmenován ředitelem nové Správy Krkonošského národního parku. Určitě by v jiných případech takový postup vyvolal rozruch, ale tehdy ani později nikdo volbu nezpochybnil. Brzy dokázal, že je mužem na svém místě. Rozptýlil obavy ochránců o nadřizování lesníkům a obnovil komunikaci se zástupci krkonošských měst a obcí.

Přestože většinu roku Oldřich jezdí za každého počasí 20 kilometrů do práce na kole, je v kanceláři první a jak říká, není nad to si srovnat myšlenky před každodenním shonem. Nejen zásluhou nové doby je nejúspěšnějším ředitelem Správy Krkonošského národního parku od

Oldřich Lábek na svém nejoblíbenějším místě pod Sněžkou.

jejího vzniku v roce 1963. Úspěch přinesla jeho pracovitost, zkušenosti a velká autorita. Je náročný ke svým kolegům a ti to berou, protože je ještě tvrdší sám k sobě. Pamatuji, jak se starší hajní kdysi rozčilovali, když je zkoušel z lýkožroutů. Brzy se jim zopakovaná biologie lesních škůdců hodila. Kůrovcová kalamita přišla hned po té imisní. Zažil jsem s Oldřichem Lábkem jen několik oficiálních jednání. S fajfkou v puse víc poslouchá než mluví, nevynáší předčasné závěry. Výsledkem práce Správy KRMAP pod jeho vedením jsou opravené hájenky, střediska terénní služby, muzea, horské cesty a chodníky, vyčištěná koryta potočků, zlepšená informovanost hostů v terénu, dobře vybavení pracovníci i pracoviště Správy a nový, ekologicky čistší způsob hospodaření v krkonošských lesích.

V létě 1989 jsme se sešli s Oldou a ještě dalšími kamarády před tehdy jedinou trutnovskou bankou. Každý vytáhl své úspory v "tvrdé" měně a předal je naší přítelkyni z Holandska. Ta "numismatickou sbírku", jak změtí drobných všech západoevropských měn Oldřich říkal, za nás složila do banky a my směli, většinou poprvé v životě, požádat o výjezd do alpských zemí. Všechny nás stejně komunisti nepustili, ale i tak jsme v osmi vyrazili na cestu do Evropy. Pouť začala na vrcholu Sněžky a jen vlastní silou jsme ho spojili s vrcholem Mont Blancu. Za dvanáct dní jsme ujeli 1500 kilometrů na kole a zbytek cesty na vrchol došli a přes ledovce a skály dolezli. Při takových akcích vzniklá přátelství na celý život. Nikdy nezapomenu na láhev pití Oldou podanou těsně před vrcholem stoupání na Passo di Tonale, vysokém skoro 1900 metrů nad mořem. Víím, že jedině s takovými lidmi do Evropy dorazíme. -pk-

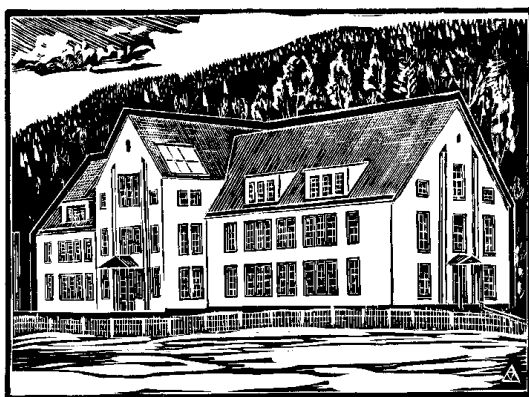
3. listopadu 1999 havaroval inženýr Oldřich Lábek na Hoffmannových boudách v Janských Lázních. Při autonehodě zahynul jeho kolega a přítel inženýr Václav Baláček, Oldřich se dosud neprobral z bezvědomí.

Pension a samoobsluha U Hlaváčů

Dominantou náměstí v Horním Maršově je opravený historický dům, který nechal postavit v roce 1855 hrabě Berthold Aichelburg. Dnes je tu pension U Hlaváčů s kvalitním ubytováním se snídaní ve dvoulůžkových pokojích (15 lůžek) s možností přistýlky. Pokoje mají vlastní TV a kompletní sociální zařízení. Ve společenské místnosti je malý bar a televize. U celoročně otevřeného pensionu je zajištěno i parkování. V přízemí domu je samoobsluha se širokým sortimentem potravin a nápojů. Můžete tu nakoupit i drogistické zboží, ovoce a zeleninu. Obchod je otevřen sedm dní v týdnu v době od 6,30 do 12 a od 13 do 18 hodin, v sobotu od 6,30 do 13, v neděli od 8 do 12 hodin. Celé léto je u obchodu v zahrádce otevřeno posezení pod slunečníky. Kromě zmrzliny a zákusků si můžete dát kávu a vybrat si z rozšířeného sortimentu nealkoholických nápojů. Zahrádka se zmrzlinou je otevřena i o víkendech po celý den.

Pension a samoobsluha U Hlaváčů, Horní Maršov, PSČ 542 26, majitelé Miluška a Milan Hlaváčovi, tel. (0439) 874 112, domluvíte se i německy.

SEVER - výchova pro trvale udržitelný život

V nové budově základní školy v Horním Maršově sídlí nevládní nezisková organizace Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory - SEVER. Celoročně pořádá pobytové akce s ubytováním (35 lůžek) hlavně pro žáky základních škol, studenty středních a vysokých škol, učitele, pracovníky s dětmi a mládeží i další zájemce o ekologickou výchovu. Na programu jsou exkurze po Krkonoších s terénním pozorováním přírody, výtvarná tvořivost, aktivity zaměřené na rozvoj spolupráce, simulační hry, globální výchova pod názvem „Svět ve třídě“ aj. K dispozici je společenský sál, klubovna, knihovna (tematické časopisy, publikace) a videotéka se zhruba 280 filmy, kuchyňka, sprchy. Celodenní stravování je zajištěno převážně ve školní jídelně. Do střediska přijíždějí i žáci z bližších škol na několikahodinové výukové programy anebo pracovníci střediska vyjíždějí za nimi s „přenosnými“ programy. „Seveřané“ mají zkušenosti i s pořádáním mezinárodních seminářů a programů pro zahraniční skupiny. Domluví se anglicky, německy, ruský a polsky. O program a konzultace se stará osm stálých zaměstnanců a okruh externích spolupracovníků.

Středisko SEVER, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel. kancelář a ubytovna (0439) 874 280, 874 326, byt ředitel tel. a fax 874 181, e-mail: sever@ecn.cz.

Horská bouda Rennerovka **

V dolní části Rennerových bud, jen pět minut chůze od maloúpského kostelíka, najdete v pensionu Rennerovka jednu z nejlepších služeb ve východních Krkonoších. Tradiční horská bouda nabízí ubytování (26 lůžek + přistýlky) se stravováním. V pensionu mají všechny dvou a třílůžkové pokoje i apartmá úplné sociální zařízení. K vybavení patří solárium, sauna, v létě půjčovna horských kol, v zimě lyží, snowboardů i saní. Dobrá jídla převážně české kuchyně jsou podávána v pohodlné jídelně, ale můžete posedět i v baru s TV a s pultovým prodejem nebo v malé hospůdce s pivem Krakonoš. Oblíbená jsou i přátelská setkání a rodinné oslavy. Nejdelší lyžařský vlek a sjezdovka v Malé Úpě začínají jen 50 metrů od Rennerovky. V zimě hosté parkují na střeženém parkovišti na Pomezích Boudách (dovoz osob a zavazadel je zajištěn), v létě se parkuje přímo u pensionu.

Horská bouda Rennerovka ** v Malé Úpě čp. 91, PSČ 542 27, majitelka Jaroslava Olivová, tel., fax (0439) 891 108, e-mail: oliva@pvtnet.cz, http://www.rennerovka.cz, domluvíte se i německy.

Pension U dolu

Mezi nejlepší služby v Malé Úpě patří rodinný pension U dolu, který najdete v osadě Smrčí v polovině cesty mezi Spáleným Mlýnem a Horní Malou Úpou. Nabízí ubytování s polopenzí ve dvou nebo třílůžkových pokojích a jednom apartmá. Všechny pokoje jsou s koupelnou a WC, mají satelitní televizi se čtyřiceti programy. Hostům pobyt zpřijemňuje sauna a masážní bazén Beachcomber. Výtečná kuchyně je založená na ryze českých jídlech s moučníky. V jídelně s výčepem mohou hosté posedět i dlouho do večera. Čepuje se řízné trutnovské pivo Krakonoš a podává pravé lahvové pilsenské. Také si tu můžete objednat pití podle bohatého nápojového lístku, zmrzlinové poháry a několik druhů kávy s moučníkem. Majitelé Jitka a Vráta Grešlovi vám pomohou s programem. Poradí vám s výletem do polských Krkonoš nebo Podkrkonoší. Přimo u domu je v létě pěkně upravený velký pozemek, hřiště na volejbal, líný tenis, badminton a ohniště pro večerní piknik. V zimě je v ceně pobytu sto metrů dlouhý lyžařský vlek vhodný pro děti a začátečníky. Pro zdatnější lyžaře pak 300 metrů od pensionu je vlek Karel s upravenou sjezdovkou. Pohodlně k němu a zpět sjedete na lyžích. Nedaleko za domem prochází upravený pětilokometrový okruh Haida pro běžkaře. Celoroční parkování je na vlastním parkovišti přímo u pensionu.

Pension U dolu, Horní Malá Úpa čp. 78, PSČ 542 27, majitelé Jitka a Vratislav Grešlovi, tel., fax (0439) 891 283. Domluvíte se i německy.

Pension a restaurace Rusalka

S restaurací a pensionem Rusalka je spojena dlouhá tradice domácích buchet. České buchty byly a jsou v Rusalce nejžádanějším jídlem. Čerstvé makové, povidlové a tvarohové buchty si hosté nejčastěji objednávají k překapávané kávě. Proto turisté mluví o Rusalce jako o Buchtové boudě. Stylová restaurace s prvotřídním jídelním a nápojovým lístkem je pro hosty otevřena denně od 11 hodin. Každou středu jsou ve vinárně příjemné večery u krbu. V pensionu se ubytujete v hezkých, nově upravených jedno až čtyřlůžkových pokojích se sprchou, toaletou a SAT TV. Zaparkujete u domu nebo na 200 metrů vzdáleném střeženém parkovišti. Stejně daleko je i nejbližší lyžařský vlek.

Pension a restaurace Rusalka, Dolní Malá Úpa, PSČ 542 27, společnost Anežka Turistika, tel. (0439) 891 111, fax 891 170. Domluvíte se i německy.

Pension Věra

Z rodinného pensionu Věra, který dostal jméno podle hospodyně a maminky majitele, je za pěkného počasí výhled na Sněžku. Rodině Stanislava Zmítka se podařilo důkladnou rekonstrukci původního roubeného domu a přívětivým přístupem k hostům vytvořit kvalitní službu plnou klidu a pohody. Nabízí ubytování s polopenzí, celkem 22 lůžek. Všechny dvou, tří a jeden čtyřlůžkový pokoj mají vlastní sprchu a toaletu. V útulné jídelně s kachlovými kamny se podávají jídla české kuchyně. Denně tu pečou domácí moučníky nebo buchty, borůvkové koláče i biskupský chlebiček. Kromě jídla si můžete dát Budvar a Plzeň, žádanou Becherovku, grog a nealkoholické nápoje. Uzavírací doba v jídelně není stanovena, problémem není ani druhá večeře. Přímou kolem pensionu prochází žlutě značená turistická cesta z Pomeznic Bud na Sněžku a odpoledne se kolem jdoucí hosté se mohou zastavit na kávu s čerstvým dezertem. Přímou pod pensionem Věra začíná upravovaná běžecká trať Haida, jen kousek odtud je cvičná louka s lyžařským vlekem Hybnerka. Letní hosté využijí půjčovnu horských kol, upravenou plochu na minifotbal, okolí domu je vhodné pro hry malých dětí. Ty si v zimě mohou půjčit saně a boby. K dispozici je sauna a satelitní TV. Zimní parkování je na střeženém parkovišti Pomeznic Boudy 150 metrů od pensionu, odkud je zajištěn dovoz zavazadel rolbou. V létě hosté parkují přímou u domu.

Pension Věra, Horní Malá Úpa čp. 104, PSČ 542 27, majitel Stanislav Zmítka, tel., fax (0439) 891 221, tel. 0603 263672, domluvíte se i německy.

Horská bouda Slovanka

Boudu Slovanku najdete na "vrškách" východních Krkonoš na Lučinách v nadmořské výšce 1120 metrů, na trase mezi Pecí pod Sněžkou a Černou horou. Mají tu pěknou tradici. Až sem při sobotním střídání hostů dorazíte, dostanete horkou přesnídávkovou polévku s domácí, na boudě upečenou houskou. Ubytovat se můžete ve dvou až čtyřlůžkových pokojích i v apartmánech se standardním vybavením. Stravování je formou poloviční nebo plné penze. Nejčastěji sem jezdí a rády se vrací školy v přírodě, lyžařské kurzy a rodiny s dětmi. Problémem není uspořádání svatební hostiny, pracovního posezení firmy, třeba s opékáním selete. Restaurace je otevřená denně, pro neubytované hosty v době od 10.30 do 20 hodin. Slovanka má vyhlášenou výbornou kuchyni, kromě klasických českých jídel si můžete objednat minutku, domácí koláče, pohár se zmrzlinou a další potěšení. Bouda Slovanka je spojená vlekem Na Muldě s lyžařským areálem SKI Pec, přímou před boudou najdou začínající lyžaři bezpečnou cvičnou louku s mírným dojezdem. Místo je ideálním výchozíštěm pro túry na běžkách, odtud vede hlavní nástup na hřebeny přes Liščí horu a na upravovaný okruh okolo Světla a Černé hory. Letní ubytování hosté mohou po dohodě vůz zaparkovat přímou u boudy. V zimě jsou Lučiny přístupné jen pro sněžná vozidla, proto zaparkujete na střeženém parkovišti v centru Černého Dolu nebo na parkovišti Zelený Potok v Pecí pod Sněžkou. Můžete se dohodnout na vyvezení zavazadel i osob rolbou.

Bouda Slovanka, Černý Důl – Lučiny, PSČ 543 44, Václav Duška, tel., fax (0439) 896 332, tel. 0602 266644, domluvíte se i německy.

Privát Vaněk

V krásném údolí na začátku Horních Lysečin je někdejší zemědělská usedlost, kterou rodina Radka Vaňka upravila pro své trvalé bydlení a také pro ubytování hostů. Dva dvoulůžkové pokoje mají své vlastní zázemí tvořené kuchýňkou, toaletou a sprchou. Pro každého hosta je připravena snídaně. Pohodu a zajímavé prostředí Horních Lysečin, které patří k neklidnějším částem obce Horní Maršov, ocení především turisté a vynavající horské přírody. Takové hosty uvítají i Vaňkovi nejraději. Jen kousek od domu je lyžařský vlek Herta se sjezdovkou. Letní hosté ocení nejen okolí s potokem, trávníkem, velkými stromy, nedalekým lesem, ale i posezení u obyčejného ohniště. K Vaňkům vyjedou auta po celý rok, protože i v zimě jsou cesta a parkoviště propluhovány. Důležité je správně odbočit z hlavní silnice do Albeřic 2 km za maršovským náměstím, v místě označeném směrovkami Vaněk, ale i pension Krakonoš a Sv. Hubert, které jsou od křižovatky blíž.

Radomír Vaněk, Horní Lysečiny čp. 2, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel. (0439) 874 247, domluvíte se i německy.

PRÁDELNA MLADÉ BUKY

Prádelna v Mladých Bukách je největší prádelnou na Trutnovsku a pere i pro nejvýše položené boudy v celých Krkonoších. V prádelně vyperou veškeré prádlo v plné sezóně do 14 dnů za normální cenu, do 7 dnů s mírnou přírazkou. Přímou v prádelně se dohodnete na konkrétním termínu vyprání, ceně, míře naškrobení, navonění a popřípadě vybělení ložního prádla. Prádelna vám zajistí i dopravu prádla.

Prádelna, Mladé Buky, PSČ 542 23, majitel Petr Lukáček, tel. (0439) 871 120, otevřeno je od pondělí do pátku v době od 6.00 do 14.00, v plné sezóně až do 16 hodin.

RADIOKING

Radiokomunikace - inženýring

S.R.O.

Kompletní služby v oblasti mobilních telefonů sítě Paegas pro nenáročné uživatele i profesionály.

Černohorská 84, 542 25 JANSKÉ LÁZNĚ

Mobil: 0603 473 914, Telefon: 0439 / 875 160

Fax: 0439 / 875 249, E-mail: rking@mbox.vol.cz

STAVEBNĚ INŽENÝRSKÁ FIRMA KLIMEŠ

PORADENSKÁ, PROJEKČNÍ,
INŽENÝRSKÁ ČINNOST, REALIZACE STAVEB

Ing. Miloslav Klimeš - autorizovaný stavební inženýr

RNDr. Pavel Klimeš - krajinný ekolog

Horní Maršov náměstí čp. 65,

PSČ 542 26, tel.: 0439/ 874 296, fax: 874 221

mobil 0603 218 346, 0603 218 336

e-mail: klimesmarsov@mbox.vol.cz

ANTIK•ANTIKHAUS

Prodejní plocha 650m²:

Hradec Králové - 503 21,

Stěžery 53, tel., fax (049) 539 3103, 0602 755 940, pondělí - pátek 10 - 17 hodin.

Dobře zde prodáte nábytek do r. 1930 i částečně poškozený, malované a vykládané skříně, truhly, komody, skleníky, kredence, psací stoly a knihovny apod. Po dohodě k vám přijedou i v sobotu a neděli. Dále vykupují hodiny, betlémy, obrazy, staré věci z pískovce, kovu a jiné zajímavé předměty.

ING. PŘEMYSL TATER

Nabízí stále více než 100 kusů starožitného nábytku, včetně opraveného klasického nábytku z měkkého dřeva vhodného pro stylové zařízení chalupy, pensionu, restaurace i rodinného domu.

TISKÁRNA OFSET ÚPICE

Firemní tiskoviny, prospekty, vizitky, pohlednice, plakáty, samolepící etikety, brožury, časopisy, reklamní katalogy a knižní produkce v měkké vazbě. Úplné zpracování - příprava makety, sazba, zpracování fotografií a vlastní jednobarevný i vícebarevný tisk. Malonákladový barevný tisk.

Tiskárna Ofset, Spojenců 282-283, Úpice, PSČ 542 32, majitel Oldřich M. Šlegel, tel./fax (0439) 881 171, tel. 781 448, e-mail: tisk.ofset@mbox.vol.cz

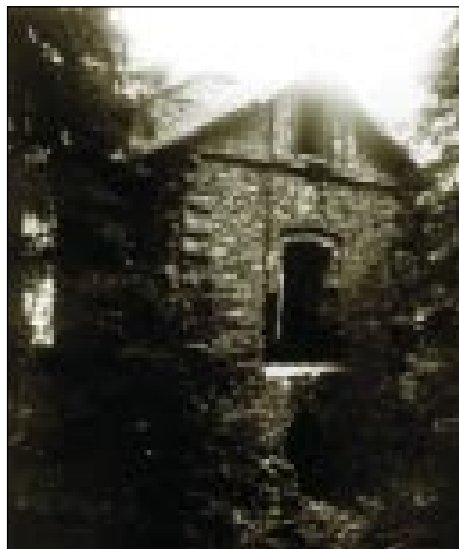
RÁMOVÁNÍ

**ATELIER
KVÍČALA**

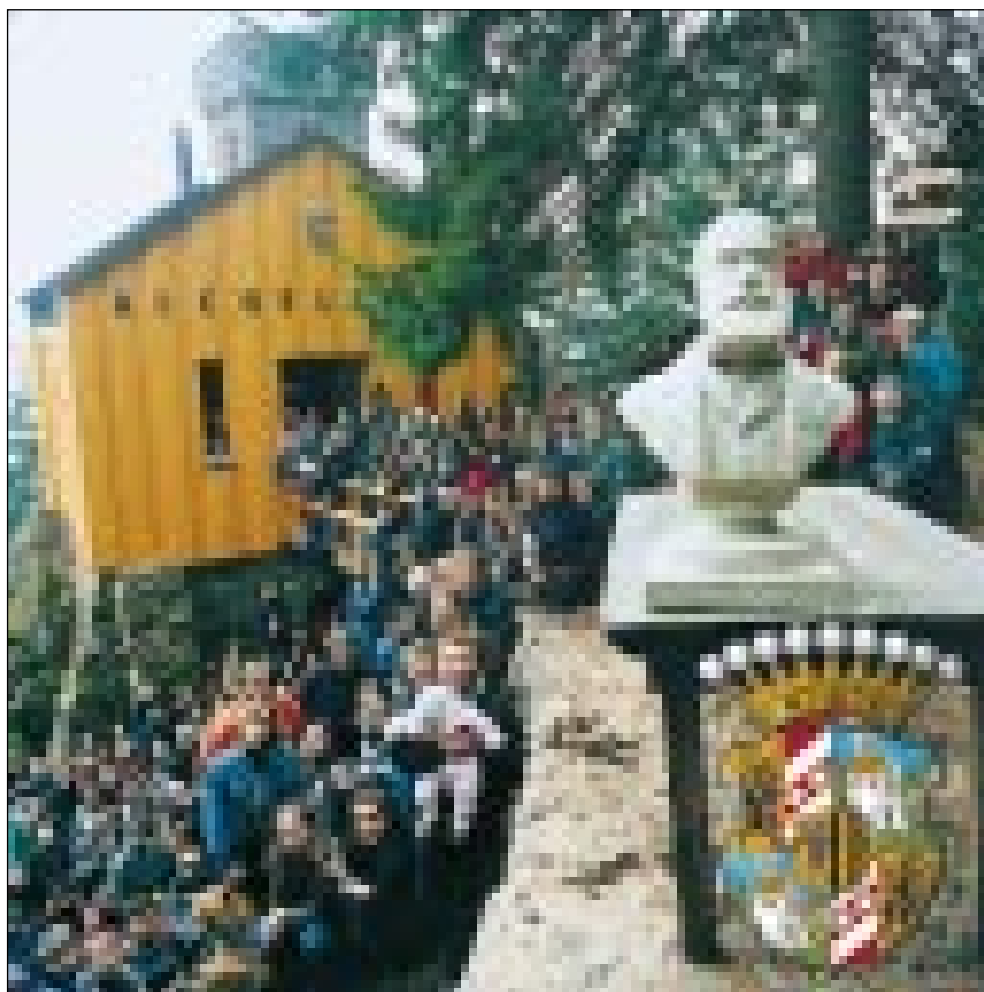
Stanislav Špelda
Kvíčala 115, 542 32 ÚPICE
Telefon: 0439/781 441

Rámování - velký výběr dřevěných a kovových lišt, paspartování - grafik, kreseb, reprodukcí apod., výroba stojánků a lepopel pro fotografie. Spolupráce s výtvarníky, fotografy, galeriemi, výzdoby interiérů.

PASPARTOVÁNÍ

Původní hrádek byl kamennou stavbou, ale jak je patrné na fotografiích Dr. Wenzela Lahmera asi z roku 1930, již sedmdesát let po svém vzniku značně zchátral.

6. listopadu 1999 se přátelé Veselého výletu sešli spolu s temnodolskými a velkoúpskými sousedy a lesním personálem k poslední vynášce na obnovený lesní hrádek. Břemenem byla busta Bertholda Aichelburga, která se na své původní místo vrátila po více než sto letech. Nad vstupem do hradu byl umístěn erb Hradní společnosti Aichelburg, která se o obnovu nejvíce přičinila. Foto Pavel Štecha. Fotografie doplňují povídání o obnově lesního hrádku na straně 5.

Informační centrum Veselý výlet je otevřeno uprostřed Pece pod Sněžkou a druhé v Temném Dole přímo u hlavní silnice z Horního Maršova do Pece pod Sněžkou a Malé Úpy. Je otevřeno denně kromě meze sezóny v listopadu a začátku prosince na podzim a v dubnu na jaře je otevřeno denně. Rádi vám poskytneme základní informace o Krkonoších, možnostech při jejich poznávání, poradíme vám při výběru ubytování, doporučíme trasy výletů a upozorníme vás na aktuality z východní části Krkonoš.

Obě informační centra jsou spojena s galerií. Vedle uměleckých předmětů - obrazů, fotografií, keramiky, šperků - si u nás můžete koupit turistické průvodce, mapy, pohlednice (včetně autorských), kalendáře, publikace o Krkonoších ap. Součástí informačního centra je i směnárna. Zaparkujete přímo před domem. Ve Veselém výletu všichni dobře hovoří německy.

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel., fax: (0439) 874 298
v Pecí pod Sněžkou, tel., fax: (0439) 796 130

e-mail: veselyvylet@mbox.vol.cz
www.veselyvylet.cz
denně 8.30 - 18.00

Další informační střediska: Městské informační středisko (MiS) na náměstí v Janských Lázních tel. 875 161, Turistické informační centrum (CIS) Krkonoše na náměstí ve Svobodě nad Úpou 871 167, IC Turista v centru Pece pod Sněžkou 796 280, Infocentrum v Trutnově v radnici na náměstí 6426, TIC Špindlerův Mlýn při městském úřadu 0438-93 656, IC Flora v domě služeb v Benecku 0432-582606, informační střediska Správy KRNP (viz. níže) aj.

Telefonování: Východní Krkonoše jsou v trutnovském telefonním obvodu s volací znakem 0439, ze zahraničí 00420-439, střední Krkonoše jsou ve vrchlabském obvodu (i Špindlerův Mlýn) se znakem 0438, ze zahraničí 00420-438. **Signál mobilních telefonů Paegas:** Horní Maršov a Temný Důl (bez Albeřic a Lysečin), Pec pod Sněžkou a Velká Úpa, Malá Úpa včetně Pomezních Bud, Svoboda nad Úpou, Janské Lázně, Vrchlabí, Šp. Mlýn. **Eurotel:** Pec pod Sněžkou, Malá Úpa, Vrchlabí, Šp. Mlýn. **POZOR! Při digitalizaci sítě byla přečíslována většina telefonních stanic v oblasti středních a východních Krkonoš. Ve Špindlerově Mlýně nyní přečíslování probíhá. Volejte informace o telefonních číslech 120.**

Parkoviště: Střežené parkoviště Velká Úpa P2 - tel. 896 156, Pec u kapličky P3 - 796 179 a Zelený Potok P4 - 896 158, Malá Úpa ve Spáleném Mlýně 891 213, na Pomezních Boudách 891 145, Janské Lázně u lanovky 875 124, Špindlerův Mlýn 0438-931 19.

Zdravotnictví: rychlá záchraná služba Trutnov a Vrchlabí tel. 155, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba ve Svobodě nad Úpou 871 121, pohotovost Trutnov 5111, lékařské a zubní ordinace Pec pod Sněžkou 796 344, zubní lékař nonstop (0603 413 113), Horní Maršov 874 144, dětské oddělení 874 143, Janské Lázně 875 116, Svoboda nad Úpou 871 140, dětské oddělení 871 287, Špindlerův Mlýn 933 44 (493 344), lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 8.00-12.30, 14.00-17.00, 874 121, ve Svobodě nad Úpou (942 016), pohotovostní služba Vrchlabí (i pro Šp. Mlýn) (0438) 21 155.

Horská služba: stálá pohotovost je ve Špindlerově Mlýně tel. (0438) 93 430, 93 439. V zimě v Pecí pod Sněžkou (u P4) (0439) 896 233 je služebna v provozu denně od 7.00 do 22.00 (po této době 0603 496981). Další zimní služebny jsou na Luční boudě (i v noci) 796 219, na Labské boudě 933 70 a v Malé Úpě na Pomezních Boudách 891 233.

Policie: stálá pohotovost Trutnov a Vrchlabí tel. 158, dopravní nehody 804392, služba Pec pod Sněžkou 796 233, Svoboda nad Úpou 942 333, Špindlerův Mlýn 933 33 (493 333), policie Horní Maršov 874 133, Špindlerův Mlýn 932 60, městská policie Janské Lázně 875 133, 0603 345538, Pec pod Sněžkou 896 166, Špindlerův Mlýn 934 10 (493 410).

Hasiči: stálá služba Trutnov 150.

Městské a obecní úřady: Horní Maršov tel. 874 156, Janské Lázně 875 101, Pec pod Sněžkou 896 215, Malá Úpa 891 157, Svoboda nad Úpou 871 105, Žacléř 878510, Špindlerův Mlýn 936 76 (493 226), úřední hodiny jsou vždy v pondělí a ve středu 8.00-12.00, 12.30-17.00.

Bohoslužby: Horní Maršov sobota 17.30, Svoboda nad Úpou neděle 11.00, Janské Lázně neděle 8.30, Velká Úpa sobota 16.30, Malá Úpa

poslední neděle v měsíci 15.00 (farář Jaroslav Štancel tel. 0603 570945), Špindlerův Mlýn neděle 14.00. Shromáždění sborů svědků Jehovových v sále království v Trutnově, Bojiště 103. Týdenní shromáždění: Každé úterý a čtvrtek, vždy od 17.45 do 19.30. Veřejné přednášky každou neděli od 9.30 do 11.30 a od 16.30 do 18.30.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 896 213, v zimě po-pá 7.30-12.00, 12.30-16.00, Harrachov (0432) 929 249 po-pá 7.00-12.00, 13.00-16.30, Špindlerův Mlýn (0438) 932 28 denně v zimě 8.00-16.45, v létě 8.00-18.00, Horní Rokytnice nad Jizerou (0432) 92 694 v zimě po-pá 9.00-12.00, 13.00-16.00, so 9.00-12.00, v létě po-so 9.00-12.00, 13.00-16.30, Krkonošské muzeum Vrchlabí denně mimo pondělí 8.00-16.00 (0438) 456 111. Muzeum v Obřím dole v Pecí pod Sněžkou 796 311, po-pá 9.00-12.00, 13.00-16.00, informace a směnárna Temný Důl v Horním Maršově 874 264, po-čt 8.00-16.30, pá 8.30-18.00, so + ne 9.00-16.30, v plné sezóně i déle.

Lesní hospodářství Horní Maršov (v areálu pily) 874 161-2, polesí - Latovo údolí 874 110, Černá hora 875 320, Rýchory 875 152, Pec pod Sněžkou 896 214, Velká Úpa 874 212, Malá Úpa 891 293, Žacléř 95 459, Špindlerův Mlýn 937 39, Labská 93 388.

Meteorologická stanice v Pecí pod Sněžkou 796 303.

Benzinové pumpy jsou ve Svobodě nad Úpou otevřeny denně od 6.00 do 20.00 hodin (Benzina, tel. 871 128) a 6.00 - 21.00 (Lucraco Oil, tel. 871 188), ve Špindlerově Mlýně denně 7.00-17.00 (neděle od 8.00, tel. 932 95). Čerpadla s nepřetržitým provozem jsou v Trutnově a ve Vrchlabí.

Autoopravna a pneuservis: Svoboda nad Úpou - Hlávka 871 153, denně 7.00-12.00, 13.00-17.00, Autoklub Bohemia Assistance non-stop 0/124.

Hraniční přechody: Malá Úpa 891 133 - i pro vozidla (pouze osobní vozy) nepřetržitý provoz, stejně jako přechody v Královci u Žacléře a v Harrachově. Turistické hraniční přechody jsou u Luční boudy, u Slezského domu, v Sovím sedle, u Vosecké boudy, v Bobru - Niedamirów, otevřeny v zimě 9.00-16.00, v létě 8.00-20.00. Pas s sebou.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace OSNADO v Pecí pod Sněžkou 796 380, denně 8.00-12.00, 12.30-15.00 hodin, ve Špindlerově Mlýně tel. 935 63 (493 263), pondělí - pátek 8.00-16.00, v sezóně i v sobotu, popř. v neděli 8.00-13.00.

Lanové dráhy: Na Sněžku (Pec p. Sn., tel. 895137) denně v každou celou hodinu 8-18 hodin, v úseku Růžová hora - vrchol Sněžky podle počasí, každý lichý týden je v pondělí zavřeno. **Portášky** (Velká Úpa, tel. 796 347 denně 8.30 - 17.00, od 15. 2. do 17.30. **Černá hora** (Janské Lázně, tel. 875152) denně v 7.30 a potom každou celou hodinu 8-18 hodin, Na **Pláň** (Šp. Mlýn - Sv. Petr, tel. 0438/966215) a **Medvědin** (Šp. Mlýn, tel. 0438/93794) denně 8.30 - 16.00 a v 18.00.

Panoramatická kamera: denně na ČT2 8.00-8.30 panoramatické záběry v přímém přenosu z Harrachova, Lysé Hory, Medvědína, Svatého Petra ve Šp. Mlýně, Pece pod Sněžkou, Malé Úpy a Černé hory.